

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo prostornoga uređenja,
graditeljstva i državne imovine

MINISTARSTVO PROSTORNOGA UREĐENJA, GRADITELJSTVA I DRŽAVNE IMOVINE REPUBLIKE HRVATSKE

Vrednovanje tijekom izrade
(prethodno vrednovanje, *ex-ante* vrednovanje)
„Nacionalnog plana stambene politike Republike
Hrvatske do 2030. godine“

KONAČNO IZVJEŠĆE O PROVEDBI POSTUPKA VREDNOVANJA NACIONALNOG PLANA STAMBENE POLITIKE REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE

Zagreb, studeni 2024.

SADRŽAJ

POPIS TABLICA.....	II
1. SAŽETAK	1
2. UVOD	4
3. KONTEKST VREDNOVANJA - NACIONALNI PLAN STAMBENE POLITIKE REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE	6
4. OPIS NACIONALNOG PLANA STAMBENE POLITIKE REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE 10	
5. METODOLOŠKI PRISTUP	14
6. NALAZI – PITANJA ZA VREDNOVANJE I ODGOVORI.....	16
7. ZAKLJUČCI I POUKE POSTUPKA VREDNOVANJA (eng. <i>LESSONS LEARNED</i>).....	32
8. PREPORUKE.....	34
9. PRILOZI.....	36
9.1. Opis i vremenik provedbe postupka vrednovanja te opis korištene metodologije vrednovanja i ograničenja istraživanja	36
9.2. Popis izvora podataka i dokumenata korištenih tijekom provedbe postupka.....	38
9.3. Podaci o članovima tima za vrednovanje	39

POPIS TABLICA

Tablica 1. Intervencijska logika Nacionalnog plana – vizija, posebni ciljevi, pokazatelji ishoda i mjere	12
Tablica 2. Pokazatelji ishoda posebnih ciljeva Nacionalnog plana	19
Tablica 3. Vremenik provedbe postupka vrednovanja	36

1. SAŽETAK

Nacrt Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine (u nastavku: Nacionalni plan; Stambena politika; NPSPRH'30) izrađen je u listopadu 2024. godine.

Postupak vrednovanja započeo je donošenjem [Odluke o pokretanju postupka prethodnog vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine](#) dana 27. kolovoza 2024. godine, u okviru kojeg je potrebno donijeti i Plan vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine (dalje u tekstu: Plan vrednovanja). Zatim, 23. rujna 2024. godine je donesena [Odluka o osnivanju i imenovanju Odbora za vrednovanje Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine](#), kao i Odluka o osnivanju i imenovanju Tima za vrednovanje Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine dana 8. studenog 2024. godine. Ovim Odlukama definiran je sastav **Tima za vrednovanje**.

Svrha postupka vrednovanja je davanje nepristrane prosudbe i ocjene kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih ishoda provedbe Nacionalnog plana – odnosno, dati argumentiranu podlogu za poboljšanje Nacionalnog plana te time doprinijeti u cjelini poboljšanju kvalitete izrade Nacionalnog plana, kao i osiguranju okvira za njegovu učinkovitu i djelotvornu provedbu u budućnosti.

Tim za vrednovanje je, u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 120/2016, 114/2022) i Pravilnikom o provedbi postupaka jednostavne nabave Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, izvršio isporuku (zaključno sa 26. studenog 2024. godine) Izvješća o provedbi postupka vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine.

Metodologija korištena za vrednovanje definirana je, usklađena i provedena u skladu sa zakonodavnim okvirom sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske i relevantnim aktima. Tijekom vrednovanja korišteni su sljedeći kriteriji za vrednovanje: Važnost (relevantnost); Usklađenost (koherentnost); Učinkovitost (efikasnost); Djelotvornost (efektivnost, opravdanost); Učinak i Održivost.

Najvažniji nalazi i zaključci vrednovanja su kako slijedi. ² Nacionalni plan je usklađen sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, 123/17, 151/2022), Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 37/2023), Pravilnikom o provedbi postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 44/2023), načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem te s pravilima i smjernicama za izradu akata strateškog planiranja. Također je usklađen s relevantnim i hijerarhijski višim aktima strateškog planiranja, na globalnoj, europskoj i nacionalnoj razini. U izradi Nacionalnog plana osigurano je načelo partnerstva i participativnosti kroz sastanke, konzultacije, radionice i savjetovanja. Problemi i izazovi koje Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine nastoji riješiti su jasno obrazloženi i relevantni. Posebni ciljevi Nacionalnog plana su jasno definirani i mjerljivi uporabom relevantnih pokazatelja, na način da reflektiraju povezanost s proračunom te predstavljaju okvir za oblikovanje mjera za provedbu Nacionalnog plana, primjenom SMART metodologije. Nacionalni plan je za posebne ciljeve definirao vlastite odgovarajuće pokazatelje ishoda koje je potrebno dostaviti na mišljenje Koordinacijskom tijelu kako bi se uvrstili u biblioteku pokazatelja. Postoji

unutarnja usklađenost Nacionalnog plana i doprinos provedbi javnih politika, kao i vanjska usklađenost i usklađenost s ostalim aktima strateškog planiranja. Na temelju svih elemenata, uvjeta i kriterija provedbe Nacionalnog plana te uz uvjet kontinuiranog praćenja napretka i upravljanja provedbom Nacionalnog plana, posebice na razini posebnih ciljeva, pokazatelja ishoda te mjera i pokazatelja rezultata, očekuje se stvarna korist provedbe Nacionalnog plana, kao i vjerojatnost da će pozitivni učinci intervencija kroz Nacionalni plan biti trajni i nakon provedbe Nacionalnog plana.

Za poboljšanje kvalitete sadržaja, upravljanja provedbom Nacionalnog plana te daljnjih procesa strateškog planiranja, a utemeljeno na zaključcima postupka vrednovanja, proizašle su sljedeće **pouke i preporuke:**

- Tehničko-sadržajno unaprjeđenje metodološke usklađenosti sa smjernicama sustava strateškog planiranja ([Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 37/2023\)](#), [Upute za izradu nacionalnih planova i akcijskih planova za provedbu nacionalnih planova](#), [Upute o postupanju za tijela državne uprave](#)) te tehničko-sadržajno usklađivanje svih dijelova teksta i strateških odrednica Nacionalnog plana (posebnih ciljeva, pokazatelja ishoda, mjera, izrada popisa slika i tablica, i slično), a sukladno kriterijima za vrednovanje i odgovorima na pitanja za vrednovanje.
- Dostavljanje vlastitih odabranih pokazatelja ishoda za posebne ciljeve na mišljenje Koordinacijskom tijelu, u obliku prijedloga vlastitih pokazatelja koji adekvatno reflektiraju definirane posebne ciljeve, u skladu s [Uputama za dopunu biblioteke pokazatelja](#) te koristeći [Obrazac za nadopunu biblioteke pokazatelja](#), dostupnog u [Uputama o postupanju za tijela državne uprave](#) Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a kako bi se predloženi pokazatelji uvrstili u biblioteku pokazatelja.
- Detaljna i pomna razrada mjera za provedbu posebnih ciljeva, podijela mjera na reformske mjere i investicijske mjere sukladno Uputama za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana, osiguravanje da su definirane mjere jasno i logički povezane s posebnim ciljevima, a samim time i s vizijom i njezinom analitičkom podlogom, odnosno analizom razvojnih potreba u sektoru stanovanja, definiranje pripadajućih pokazatelja rezultata koji adekvatno reflektiraju definirane mjere Stambene politike, vodeći računa o odgovornostima i nadležnostima za provedbu mjera i planiranim resursima i rokovima izvršenja.
- Unaprjeđenje okvira za praćenje i vrednovanje kroz opis institucionalnog okvira i jasno navođenje načina na koji će se sustavno pratiti rizici u provedbi i osiguravati podaci potrebni za informirano donošenje odluka i učinkovito upravljanje provedbom javne politike, uz izbjegavanje ponavljanja odredbi primjenjivih propisa.
- Izrada tabličnog prikaza Nacionalnog plana, sukladno Uputama za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana, u formi za to predviđenog tabličnog [Obrasca za izradu nacionalnog plana](#) dostupnog u [Uputama o postupanju za tijela državne uprave](#).
- Izrada Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana, sukladno pravilima, smjernicama i uputama za izradu akata strateškog planiranja – u tekstualnom obliku i tabličnom obliku, u formi za to predviđenog tabličnog [Obrasca za izradu akcijskih planova](#) dostupnog u [Uputama o postupanju za tijela državne uprave](#).
- Izrada Plana vrednovanja Nacionalnog plana, kao prilog Odluci o pokretanju postupka prethodnog vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine.
- Lektura konačne verzije Nacionalnog plana.
- Osiguravanje načela partnerstva i participativnosti i u provedbi Nacionalnog plana, odnosno da glavni dionici, javna uprava, državna tijela, lokalne uprave, strukovni sektor,

akademske zajednice, udruge te zainteresirana javnost, sudjeluju u provedbi Nacionalnog plana kroz sastanke, konzultacije, radionice i savjetovanja sudjeluju participativno i partnerski, kao jednog od preduvjeta za uspješno ostvarenje posebnih ciljeva i realizacija mjera Nacionalnog plana, postizanja očekivanih rezultata, ishoda i učinaka s planiranim resursima, a samim time i nastanak planiranih promjena u području stanovanja i pozitivnih posljedica provedbe Nacionalnog plana.

- Vođenje računa o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi Nacionalnog plana, odnosno uspostava učinkovitog prikupljanja relevantnih podataka i praćenja pokazatelja odnosno ostvarenja vrijednosti pokazatelja, kako bi se osiguralo liniju zaduženja i odgovornosti za prikupljanje podataka i vrijednosti ostvarenja pokazatelja, resursne i vremenske kapacitete za prikupljanje podataka te praćenje i izvještavanje o pokazateljima, kao i proces redovitog (učestalog) prikupljanja podataka, a kako bi se izbjeglo nedostupnost podataka za referentno razdoblje praćenja, izvještavanja i vrednovanja.
- Uvođenje prakse češćeg praćenja kretanja vrijednosti pokazatelja, jer učestalije praćenje kretanja vrijednosti pokazatelja omogućuje praćenje napretka te unaprijedeno upravljanje, odnosno pravovremeno uočavanje odstupanja od planiranih vrijednosti, a čime se po potrebi omogućuje korekcija i revizija koraka s ciljem ostvarenja zadanih strateških odrednica.
- Angažiranje potrebnih kadrova i jačanje kapaciteta za pomoć u provedbi aktivnosti, u slučaju susretanja s nedostatnim kapacitetima za provedbu i praćenje odnosno izvještavanje o Nacionalnom planu.
- Označavanje aktivnosti u mjerama koje će doprinijeti provedbi horizontalnih načela (minimalno: jednakost spolova, nediskriminacija, održivi razvoj), kako bi se isto moglo pratiti i po potrebi unaprjeđivati.
- Provođenje analize podataka koja bi obuhvatila provjeru primjene horizontalnih načela, a što može biti korisno za buduće programsko razdoblje, za strateško planiranje, ali i za druge aktivnosti.
- Osiguravanje kontinuiteta u provedbi mjera i dobre suradnje na projektima, ali i kapitalizacija kvalitetne suradnje u svrhu razvoja i provedbe novih mjera/projekata te uključenje svih provoditelja mjera koji doprinose realizaciji ciljeva u sustav praćenja provedbe i izvještavanja.
- Uspostavljanje linije/sustava izvještavanja koji će omogućiti izravnu komunikaciju između izvršitelja mjera i osoba zaduženih za praćenje podataka o izvršenju.
- Razmatranje mogućnosti olakšavanja koordinacije velikog broja dionika uključenih u izvještavanje o provedbi Nacionalnog plana, kroz primjenu centraliziranog i/ili informatičkog rješenja koje bi uključivalo parametre zadane strateškim dokumentom i zakonodavnim okvirom.
- Za potrebe budućih aktivnosti izrade strateških dokumenata, stavljanje hiperpoveznica na dokumente i druge izvore informacija i statističkih podataka, a radi lakšeg praćenja i snalaženja.

2. UVOD

Nacrt Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine (u nastavku: Nacionalni plan; Stambena politika; NPSPRH'30) izrađen je u listopadu 2024. godine. Predmetni dokument predstavlja Izvješće o provedbi postupka vrednovanja tijekom izrade (prethodnom vrednovanju, *ex-ante* vrednovanju) Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine.

Opis postupka vrednovanja slijedi u nastavku. Sukladno [Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, br. 44/23\)](#), Nacionalni plan podijeljuje postupku vrednovanja:

1. tijekom izrade Nacionalnog plana (prethodno vrednovanje), odnosno *ex-ante* vrednovanje – koje je **predmet sva tri izvješća tima za vrednovanje o provedbi postupka vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine**
2. tijekom provedbe Nacionalnog plana (srednjoročno vrednovanje), odnosno *interim* vrednovanje – **planira se provesti tijekom provedbe Nacionalnog plana**
3. nakon provedbe Nacionalnog plana (naknadno vrednovanje), odnosno *ex-post* vrednovanje – **planira se provesti po završetku provedbe Nacionalnog plana u skladu s Planom vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030.** (u nastavku: *Plan vrednovanja*).

Sukladno tome, postupak vrednovanja započeo je donošenjem [Odluke o pokretanju postupka prethodnog vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine](#) dana 27. kolovoza 2024. godine, u okviru kojeg je potrebno donijeti i Plan vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine (dalje u tekstu: Plan vrednovanja). Zatim, 23. rujna 2024. godine je donesena [Odluka o osnivanju i imenovanju Odbora za vrednovanje Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine](#), kao i Odluka o osnivanju i imenovanju Tima za vrednovanje Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine dana 8. studenog 2024. godine. Ovim Odlukama definiran je sastav **Tima za vrednovanje**.

Svrha postupka vrednovanja je davanje nepristrane prosudbe i ocjene kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih ishoda i učinaka provedbe Nacionalnog plana – odnosno, dati argumentiranu podlogu za poboljšanje Nacionalnog plana te time doprinijeti u cjelini poboljšanju kvalitete izrade Nacionalnog plana, kao i osiguranju okvira za njegovu učinkovitu i djelotvornu provedbu u budućnosti.

Tim za vrednovanje je, u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 120/2016, 114/2022) i Pravilnikom o provedbi postupaka jednostavne nabave Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, izvršio isporuku (zaključno sa 26. studenog 2024. godine) Izvješća o provedbi postupka vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine. Postupak je uključivao prethodno vrednovanje, prosudbu i ocjenu kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih ishoda i učinaka provedbe Nacionalnog plana tijekom izrade, a temeljem prikupljenih i zaprimljenih dokumenata i podataka. Predmet te primarni izvori vrednovanja bili su dokumenti dostavljeni elektroničkim putem od strane Naručitelja, a koji su prikazani u Prilogu 9.2.

Konkretno, **opis posla i obuhvat** predmetnog vrednovanja uključivao je sljedeće faze i aktivnosti procesa i postupka prethodnog vrednovanja:

- 1) **Početna faza** - definiranje plana i okvira postupka vrednovanja s Naručiteljem;
- 2) **Pripremno-istraživačka faza** – aktivnosti pripreme istraživanja i analize, izrada metodologije vrednovanja, definiranje kriterija za vrednovanje, definiranje pitanja za vrednovanje sukladno definiranim kriterijima za vrednovanje, prikupljanje relevantnih dokumenata i materijala, istraživanje Nacionalnog plana i vezanih materijala i slično, a sve sukladno regulatornom okviru i sustavu strateškog planiranja, definiranje kriterija za vrednovanje i pitanja za vrednovanje;
- 3) **Analitička faza** – analiza Nacionalnog plana i vezanih materijala prema kriterijima za vrednovanje, a sukladno pitanjima za vrednovanje;
- 4) **Faza vrednovanja** – vrednovanje, prosudba i ocjena kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih ishoda Nacionalnog plana, izrada nalaza i odgovora na pitanja za vrednovanje, izrada zaključaka i pouka postupka vrednovanja (eng. *lessons learned*), izrada preporuka proizašlih iz nalaza, zaključaka i pouka postupka vrednovanja;
- 5) **Završna faza** – izrada konačne verzije Izvješća o vrednovanju tijekom izrade (prethodnom vrednovanju) Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine.

Postupak i metodologija vrednovanja Nacionalnog plana provedeni su u skladu sa zakonodavnim okvirom [sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske](#) i relevantnim aktima, a kako je prikazano metodološkim pristupom (Točka 5. i Prilog 9.1.). Naime, detaljni prikaz metodologije i postupka vrednovanja nalazi se u opisu metodološkog pristupa (Točka 5. i Prilog 9.1.).

Sukladno svim navedenim propisima, **struktura Izvješća o vrednovanju** Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine, sastoji se od sljedećih dijelova:

- (1) Sažetak,
- (2) Uvod,
- (3) Kontekst vrednovanja - Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine,
- (4) Opis Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine,
- (5) Metodološki pristup,
- (6) Nalazi – pitanja za vrednovanje i odgovori,
- (7) Zaključci i pouke postupka vrednovanja (eng. *lessons learned*),
- (8) Preporuke,
- (9) Prilozi:
 - (9.1.) *Opis postupka i vremenik vrednovanja te opis korištene metodologije vrednovanja i ograničenja istraživanja,*
 - (9.2.) *Popis izvora podataka i dokumenata korištenih tijekom provedbe postupka*
 - (9.3.) *Podaci o članovima tima za vrednovanje.*

3. KONTEKST VREDNOVANJA - NACIONALNI PLAN STAMBENE POLITIKE REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE

Kratak opis stanja u području stanovanja prikazan je u nastavku.

Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine, pod točkom 77. Dodatka 4., uvedena je nadležnost Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Republike Hrvatske (dalje u tekstu: MGPI) da izradi strateški akt „Strategija stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine“. Sukladno tome, Vlada Republike Hrvatske je 6. travnja 2023. godine donijela [Odluku o pokretanju postupka izrade Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za razdoblje od 2023. do 2024.](#) Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je u skladu s Odlukom o pokretanju postupka izrade Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine pokrenulo postupak izrade Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine, za koji je potrebno provesti postupak vrednovanja tijekom izrade (prethodno vrednovanje).

Naime, stambena politika države predstavlja skup mjera usmjerenih na područje stanovanja, pri čemu njezine temelje čine izravne i neizravne mjere ekonomskog, socijalnog i prostornog karaktera. Kvalitetno, odnosno prikladno stanovanje ima neospornu ulogu u gospodarskom, socijalnom i ekološkom, jednom riječju, održivom razvoju pojedine zemlje. Razvoj stambene politike Republike Hrvatske opterećen je specifičnim povijesnim razvojem zemlje, a predstavlja jedan od najvažnijih aspekata urbanog razvoja zemlje. Stambene politike imaju direktan utjecaj na adekvatno stambeno zbrinjavanje te objektivnu i subjektivnu dimenziju kvalitete života stanovništva.

Nadalje, provođenje adekvatnih mjera može imati pozitivne utjecaj na demografski razvoj države. Na nacionalnoj razini, Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine stambeno zbrinjavanje provodi putem dva konkretna programa: Program društveno poticane stanogradnje POS i subvencioniranje stambenih kredita za mlade. Na regionalnoj i lokalnoj razini pojedine jedinice lokalne i regionalne samouprave (JL(R)S) provode različite donesene stambene politike i mjere. U europskom kontekstu, različite članice Europske unije nastoje provođenjem određenih stambenih politika pridonijeti ravnomjernom razvoju svog teritorija u smislu socijalnog, urbanog i teritorijalnog razvoja zemlje.

Trenutno stanje području stanovanja, među ostalim, je geografski i ekonomski heterogeno, što je predstavljalo poseban izazov u kreiranju Nacionalnog plana. Navedeno prikazuje i činjenica da u Hrvatskoj 40% stambenog fonda (958.000 stanova) ne služi za stanovanje, a da istovremeno nedostaje više od 230.000 stanova, kao i da su pritom protekle godine obilježene snažnim rastom cijena nekretnina i najma te potražnjom većom od ponude ([MGPI, 2024.](#)). Osim navedenog, polazne teze Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine za izradu Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. jesu i da je stanovanje jedna od osnovnih ljudskih potreba, a dom predstavlja temelj stabilnosti i sigurnosti pojedinca i obitelji, okosnicu društvenog i emocionalnog života, ali sve češće i radno mjesto ([MGPI, 2024.](#)). S druge strane, ponuda na stambenom tržištu ne može zadovoljiti potrebe i cijene stambenih nekretnina, a koje su stalno u porastu. Nadalje, prema podacima iz [Dugoročne strategije obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. godine \(Narodne novine, 140/2020\)](#), od ukupnog broja nastanjenih stambenih jedinica u Republici Hrvatskoj koje se koriste za stalno stanovanje, 97,28% je u

privatnom, a 2,72% u ostalim oblicima vlasništva. Također, prema istraživanju Svjetske banke, oko 56% svjetske populacije (4,4 milijarde stanovnika) živi u gradovima, a očekuje se da će se ovaj trend nastaviti i s urbanim stanovništvom, za koje se očekuje da će se do 2050. više nego udvostručiti u odnosu na sadašnju veličinu, što će rezultirati time da će gotovo 7 od 10 ljudi živjeti u gradovima ([Svjetska banka, 2023.](#)). U skladu s time, Nacionalni plan je nepohodni i prvi srednjoročni takav akt strateškog planiranja od nacionalnog značaja za područje stanovanja u Hrvatskoj.

Nacionalni plan je povezan s relevantnim i hijerarhijski višim aktima strateškog planiranja.

Konkretno, Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine usklađen je s nacionalnim i međunarodnim strateškim dokumentima te pridonosi ostvarenju ciljeva iz međunarodnog i nacionalnog okvira usmjerenog na područje stanovanja i posredno na područje demografske revitalizacije, područje smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, energetske održivosti te kvalitete stanovanja.

Na nacionalnoj razini, Nacionalni plan i njegovo donošenje usklađeni su s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (NRS2030) te posebni ciljevi Nacionalnog plana doprinose više strateških ciljeva Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine i njihovih prioritetnih područja, kako slijedi u nastavku:

- **Posebni cilj 1. PRIUŠTIVO STANOVANJE** – doprinosi sljedećim elementima NRS2030:
 - Strateški cilj „3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom“
 - *Prioritetno područje „3.4. Poboljšanje upravljanja državnom imovinom“*
 - Strateški cilj „5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život“
 - *Prioritetno područje „5.4. Socijalna solidarnost i odgovornost“*
 - Strateški cilj „6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji“
 - *Prioritetno područje „6.1. Ublažavanje negativnih demografskih trendova i izgradnja poticajnog okruženja za mlade i obitelji“*
 - Strateški cilj „12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima“
 - *Prioritetno područje „12.1. Razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja“.*
- **Posebni cilj 2. ODRŽIVO STANOVANJE** – doprinosi sljedećim elementima NRS2030:
 - Strateški cilj „8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“
 - *Prioritetno područje „8.1. Zaštita prirodnih resursa i borba protiv klimatskih promjena“*
 - *Prioritetno područje „8.2. Energetska učinkovitost i samodostatnost te tranzicija na čistu energiju“*
 - Strateški cilj „12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima“
 - *Prioritetno područje „12.1. Razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja“.*
- **Posebni cilj 3. PROSTOR U FUNKCIJI STANOVANJA** – doprinosi sljedećim elementima NRS2030:
 - Strateški cilj „3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom“
 - *Prioritetno područje „3.4. Poboljšanje upravljanja državnom imovinom“*
 - Strateški cilj „5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život“
 - *Prioritetno područje „5.4. Socijalna solidarnost i odgovornost“*

- Strateški cilj „12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima“
 - *Prioritetno područje „12.1. Razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja“*
- Strateški cilj „13. Jačanje regionalne konkurentnosti“, osobito prioritetu provedbe “pametno upravljanje“
 - *Prioritetno područje „13.2. Razvoj pametnih i održivih gradova“ za strateški cilj“.*

Dodatno, Nacionalni plan je usklađen i s drugim važećim i relevantnim strateškim dokumentima na nacionalnoj razini, kao što su:

1. Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026.
2. Nacionalni plan razvoja otoka 2021.-2027.
3. Nacionalni plan za razvoj socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine (Narodne novine, 136/2021)
4. Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine“ (Narodne novine, 143/2021)
5. Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine (Narodne novine, 143/21)
6. Akcijski plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2024. godine (Narodne novine, 143/21)
7. Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, 106/17)
8. Dugoročna strategija obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. godine (Narodne novine, 140/2020)
9. Strategija demografske revitalizacije do 2033. godine (Narodne novine, 36/24)
10. Arhitektonske politike Republike Hrvatske 2012.–2020., Apolitika, Nacionalne smjernice za vrsnoću i kulturu građenja (Vlada Republike Hrvatske, studeni 2012.)
11. Nacionalni program za mlade za razdoblje od 2023. do 2025. godine
12. Program održivog društvenog i gospodarskog razvoja potpomognutih područja 2022.-2025.
13. Program Vlade Republike Hrvatske 2020.-2024.

Nacionalni plan također je usklađen i s relevantnim okvirom Europske unije za provedbu i financiranje aktivnosti iz područja Nacionalnog plana, a koji je izravno prenesen i na Republiku Hrvatsku:

1. Višegodišnji financijski okvir 2021. - 2027.
2. Program Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027., financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda
3. Integrirani teritorijalni program 2021. – 2027., financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Fonda za pravednu tranziciju
4. Mehanizam za oporavak i otpornost, u okviru Instrumenta Europske unije za oporavak naziva „EU sljedeće generacije“.

Dodatno, također vrlo važno, Nacionalni plan u skladu je i s relevantnim regulatornim okvirom, ključno Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine, 18/22, 46/22, 119/22, 71/23 i 156/23).

Na europskoj razini, Nacionalni plan je usklađen s ključnim europskim politikama i strateškim dokumentima, poput:

1. Komunikacija „Demografske promjene u Europi: Paket instrumenata za djelovanje“
2. EU Zeleni plan

3. Program „Spremni za 55“
4. Europski stup socijalnih prava (2016.), integriran u Strategiju Europa 2020. (2010.)
5. Europska socijalna povelja
6. Europska strategija za osobe s invaliditetom 2010. - 2020.
7. Europska konvencija o ljudskim pravima
8. Zajedničke europske smjernice za prijelaz s institucijske skrbi na usluge podrške za život u zajednici (Europska stručna skupina za prijelaz s institucijske skrbi na usluge podrške za život u zajednici, 2011.)
9. EU Agenda za prava djece
10. EU smjernice za promociju i zaštitu prava djece (2017.)
11. Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava
12. Strategija EU o pravima djeteta
13. Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje od 2021.-2030.
14. Strateški okvir EU za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma
15. Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Na globalnoj razini, Nacionalni plan je u skladu s krovnim ključnim strateškim dokumentima, kao što su:

1. Agenda za održivi razvoj do 2030. godine i Ciljevi održivog razvoja Ujedinjenih naroda (UN) iz 2015. godine (Cilj 11. Održivog razvoja Programa Ujedinjenih naroda: „Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, otpornim i održivim“)
2. Nova urbana agenda HABITAT III Ujedinjenih naroda o stanovanju i održivom urbanom razvoju iz 2016. godine
3. UN Opća deklaracija o pravima čovjeka
4. UN Konvencija o pravima djeteta
5. UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom
6. UN Deklaracija o pravima osoba s invaliditetom.

U svezi izrade Nacionalnog plana **nisu provedena druga vrednovanja.**

4. OPIS NACIONALNOG PLANA STAMBENE POLITIKE REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE

Potreba za donošenjem Nacionalnog plana, a samim time i njegova svrha, leži u **društvenim i gospodarskim potrebama** u području stanovanja u Republici Hrvatskoj. Naime, osamostaljenjem Republike Hrvatske, nakon 45 godina, promijenjeno je društveno uređenje iz socijalističkog u kapitalističko. Za vrijeme Domovinskog rata, proveden je masovni otkup društvenih stanova i građani su dobili priliku da od države povoljno kupe stanove u kojima su živjeli. Kao posljedica otkupa stanova slijedi podatak da 90,5% građana živi u vlastitim stanovima, što je veliki postotak prema EU prosjeku koji iznosi 69,9%, iako čak i ne u toliko velikoj mjeri ukoliko se u razmatranje uzmu i druge države iz bivšeg socijalističkog kruga (Nacionalni plan, 2024.).

Osim toga, od 2016. godine počinje konstantan rast cijena i povećava se broj završenih stanova u Republici Hrvatskoj, a od 2022. vidljiv je nagli skok koji posebno otežava priuštivost stanovanja. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku (DZS), znatno sporiji rast je nastavljen u 2023. godini te je završenih stanova bilo 16.552, što je za 4,3% više od 2022. godine, dok su prosječne cijene bile više za 3,2%. Brojni su razlozi povećanja cijena stanova: konstantno su rasle cijene građevinskog materijala kojeg se pretežito uvozi (posebno čelik); nedostatak radne snage i povećanje cijene radnoga sata; brojni i obimni radovi koji se financiraju sredstvima EU (kohezijski fondovi, Fond solidarnosti, NPOO i sl.); te različito korištenje stanova što smanjuje ponudu stanova prema potražnji stanova. Jaz između primanja građana i cijena stanova je sve veći, a priuštivost sve manja.

U 2023. godini trend rasta cijena stambenih nekretnina je zadržan, što priuštivo stanovanje čini još teže dostupnim, a što dodatno naglašava problematiku depopulacije koja je po intenzitetu među pet država u EU, s obzirom da je za poboljšanje stanja potrebno priuštivo stanovanje. Istodobno, dok brojni građani ne mogu riješiti svoje stambeno pitanje, identificiran je podatak o cca. 400.000 stanova u gradovima koji se ne koriste (HEP analiza). Također, na cijelom području Republike Hrvatske ima 595.280 praznih stanova, s tim da je taj broj u odnosu na popis stanovništva iz 2011. godine narastao za 43,0% (DZS). Broj praznih stambenih jedinica u zadnjih 20 godina (između popisa stanovništva iz 2001. do 2021. godine) povećao se za 345.000, odnosno za 149%.

Poseban pritisak na priuštivost stanovanja imaju gradovi s intenzivnim turizmom u kojima se događa konverzija stambenih jedinica u turističke apartmane. Kao rezultat toga, ponuda stanova relativno je cjenovno neelastična, a sve veća potražnja diže cijene. U sveučilišnim i velikim gradovima značajni potrošači stambenog fonda su i studenti, a u novije vrijeme i strani radnici.

Također vrlo važno za istaknuti, jest i podatak da je prema podacima Državnog zavoda za statistiku, Republika Hrvatska na svakom popisu stanovništva imala sve manje stanovnika: 4.437.460 (2001. god.); 4.290.612 (2011. god.); 3.888.529 (2021. god.). S druge strane, prema podacima Eurostata za 2022. godinu, Republika Hrvatska se sa stopom prenapučenosti kućanstva od 32,7% nalazi u skupini država s velikim postotkom prenapučenosti u stanovanju, a prosječna dob s kojom mladi napuštaju domove roditelja je 33,4 godine te predstavlja najdulje zadržavanje u roditeljskom domu među članicama EU.

Ukupan nedostatak stambenih jedinica u ovom trenutku su za Republiku Hrvatsku objavili prema odvojenim analizama Međunarodni monetarni fond (MMF) (232.750) i PricewaterhouseCoopers (PwC) (286.005). Rezultati dubinske analize koje je za potrebe izrade stambene politike izradio

Ekonomski institut (EIZ) pokazuju da je u Republici Hrvatskoj u 2021. godini nedostajalo 236.731 stambenih jedinica kako bi se pokrila potražnja.

Isto tako, prema podacima iz DZS, vidljivo je kako Hrvatska ima 58.967 nastanjenih stanova u zgradama starijim od 100 godina. Prvi suvremeni propisi o građenju u seizmičkim područjima u primjeni su od 1965. godine, a 446.307 stanova je izgrađeno do 1970. godine što znači da se većina tih stanova nalazi u zgradama koje imaju malu potresnu otpornost i za njih je potrebno izvesti ojačanje konstrukcije. Nadalje, suvremeni propisi o energetske učinkovitosti zgrada u primjeni su od 2006. godine, što govori da tek iza te godine postoji energetske učinkovita gradnja i za većinu od 1.299.669 stanova je potrebna energetska obnova. Zbog razornih potresa 2020. godine s epicentrima u Zagrebu i Petrinji kada je znatno oštećen velik broj zgrada, velik broj oštećenih stambenih jedinica je iseljen i čeka obnovu, posebno u kulturno-povijesnoj cjelini grada Zagreba i Petrinje.

Uzmu li se u obzir statistički pokazatelji da se godišnje u Hrvatskoj sagradi tek 1% do 2% novih zgrada, uočavaju se velike mogućnosti u domeni postojeće stambene izgradnje. U tom kontekstu bitno je razmotriti količine i raspoređenost neizgrađenog građevinskog zemljišta kao preduvjeta nove stambene gradnje. Prema podacima Eurostata za 2021. godinu, Hrvatska se sa 72,4 osobe/km² nalazi u skupini država slabije gustoće naseljenosti (prosjeak EU 109). S jedne strane niska gustoća naseljenosti govori o većoj kvaliteti stanovanja, dok s druge strane takav podatak utječe na smanjenu priuštivost stanovanja.

U svrhu optimizacije upravljanja i ubrzanja aktivacije neiskorištenih nekretnina u vlasništvu Republike Hrvatske, tijela državne uprave koja upravljaju državnim nekretninama (sada Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine) kontinuirano provode prijenos upravljanja državnim imovinom prema županijama, gradovima sjedištima županija, velikim gradovima i javnim ustanovama za upravljanje nacionalnim parkovima i parkovima prirode, kojima se, u odnosu na pojedine vrste nekretnina, povjeravaju poslovi upravljanja nekretninama u vlasništvu Republike Hrvatske.

S obzirom na sve navedeno, Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine predstavlja općenito prvi srednjoročni akt strateškog planiranja od nacionalnog značaja za područje stanovanja u Republici Hrvatskoj koji će strukturirati javne politike i definirati posebne ciljeve u području stanovanja s pripadajućim pokazateljima. U Republici Hrvatskoj ne postoji aktualni akt strateškog planiranja koji tematski objedinjeno usmjerava razvoj stambene politike, već različite akte strateškog planiranja implementiraju različita resorna područja (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te Ministarstvo demografije i useljeništa). Stoga Nacionalni plan predstavlja novi akt strateškog planiranja kojim se pobliže definira provedba strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine i ostalih primjenjivih akata strateškog planiranja, a sadrži posebne ciljeve te predstavlja okvir za oblikovanje mjera i aktivnosti u području stanovanja. Politika stanovanja po svom sadržaju podrazumijeva integrirani okvir za upravljanje jer se u svim državama aktivnosti i mjere protežu kroz više tijela državne uprave. Stoga je potrebno izraditi integrirani okvir politike stanovanja koji se sažima u strategiju politike stanovanja. U svom prožimanju politika stanovanja podrazumijeva ekonomske aspekte, socijalne politike, regionalne politike, politiku zaštite okoliša, politiku prostornog razvoja, energetske, demografske i politiku migracija.

Provedba Nacionalnog plana je sa svim svojim elementima usmjerena na svoju **ciljnu skupinu** – cjelovito stanovništvo Republike Hrvatske, odnosno **sve korisnike provedbe Stambene politike**.

Ključni dionici uključeni u izradu Nacionalnog plana bili su sljedeći:

- Radna skupina za izradu Nacrta Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana - sastavljena interdisciplinarno od predstavnika državnih tijela, lokalne uprave, strukovnog sektora, predstavnika akademske zajednice te udruga
- Stručnjaci u području stambene politike (konzultanti) - tijekom izrade Nacionalnog plana
- Druga stručna tijela – tijekom konzultativnih sastanaka s članovima Radne skupine
- Stručna i opća javnost – tijekom javnih okruglih stolova po ključnim temama.

Ključni dionici uključeni u provedbu Nacionalnog plana bit će sljedeći:

- Ustrojstvena jedinica Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine
- Dionici nadležni za provedbu mjera Nacionalnog plana i Akcijskog plana
- Dionici nadležni za postupak prikupljanja podataka, praćenja i vrednovanja vezano za provedbu Nacionalnog plana.

Nacionalni plan razrađen je kroz osam glava: (1) Uvod, (2) Srednjoročna vizija razvoja, (3) Analiza razvojnih potreba u sektoru stanovanja, (4) Posebni ciljevi stambene politike u srednjoročnom razdoblju; (5) Mjere provedbe posebnih ciljeva, (6) Financijski okvir za provedbu posebnih ciljeva, (7) Usklađenost sa strateškim razvojnim okvirom, (8) Okvir za praćenje i vrednovanje, i dva priloga (Gradovi s najvećim st. Jazom; Tablice priuštivosti).

Prikaz intervencijske logike, ciljeva i pokazatelja ishoda Nacionalnog plana predstavlja se u nastavku. Metodologija izrade Nacionalnog plana uključivala je primjenu participativnog pristupa i utvrđivanje posebnih ciljeva povezanih s proračunom te predstavlja okvir za oblikovanje mjera za provedbu Nacionalnog plana. Tijekom procesa strateškog planiranja, analize obrađenih podataka, sastanaka Radne skupine i drugih dionika te koordinacije Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i konzultanata, prepoznate su razvojne potrebe stambene politike u Republici Hrvatskoj. S time u skladu, u Nacionalnom planu je definirana sljedeća vizija: „**Hrvatska je zemlja u kojoj je dostupno priuštivo i održivo stanovanje za sve građane.**“.

Osim vizije, kreirali su se i posebni ciljevi usmjereni ispunjenju vizije, definirani primjenom SMART metodologije za utvrđivanje ciljeva (engl. *Specific – Measurable – Achievable – Relevant – Time-bound*), vodeći računa da su specifični, mjerljivi, dostižni, relevantni i vremenski određivi. Konkretno, Nacionalnim planom definirani su posebni ciljevi usmjereni na ispunjenje vizije, i to:

- Posebni cilj 1: *Priuštivo stanovanje*
- Posebni cilj 2: *Održivo stanovanje*
- Posebni cilj 3: *Prostor u funkciji stanovanja.*

Tablica 1. Intervencijska logika Nacionalnog plana – vizija, posebni ciljevi, pokazatelji ishoda i mjere

VIZIJA		
<i>Hrvatska je zemlja u kojoj je dostupno priuštivo i održivo stanovanje za sve građane.</i>		
POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	MJERE
Posebni cilj 1: Priuštivo stanovanje	<ul style="list-style-type: none">▪ Broj novih priuštivih stambenih jedinica	<ul style="list-style-type: none">▪ Unaprjeđenje pravno-upravljačkog okvira▪ Povećanje ponude stambenih jedinica (poglavlje 4. i 8.) / <i>Povećanje ponude stambenih jedinica za priuštivo stanovanje (poglavlje 5.)</i>
Posebni cilj 2: Održivo stanovanje	<ul style="list-style-type: none">▪ Broj kućanstava u obnovljenim stambenim	<ul style="list-style-type: none">▪ Energetska obnova zgrada

	jedinicama za održivo stanovanje	<ul style="list-style-type: none">▪ Primjena tehničko-tehnoloških unaprjeđenja (poglavlje 4. i 8.) / <i>Primjena tehničko-tehnoloških unaprjeđenja u gradnji (poglavlje 5.)</i>
Posebni cilj 3: Prostor u funkciji stanovanja	<ul style="list-style-type: none">▪ Izrađeni lokalni programi stanovanja	<ul style="list-style-type: none">▪ Prilagodba upravljanja prostorom potrebama priuštivog stanovanja▪ Ulaganje u zelenu urbanu infrastrukturu i kružno gospodarenje zgradama i prostorom (poglavlje 4. i 8.) / <i>Razvoj zelene urbane infrastrukture i kružno gospodarenje prostorom i zgradama (poglavlje 5.)</i>

Izvor: Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine

Za posebne ciljeve definirani su ključni pokazatelji ishoda te polazne i ciljne vrijednosti svakog pokazatelja ishoda, na način da doprinose ostvarenju ciljne vrijednosti pokazatelja učinka iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, uvažavajući i druge primjenjive strateške akte te da omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja, a osiguravaju i pravodobno izvještavanje svih nadležnih tijela.

Pri definiranju mjera primijenjen je holistički pristup koji u najvećoj mogućoj mjeri osigurava održivost mjera i njihovih rezultata - ispunjenje pojedine mjere doprinosi ispunjenju drugih mjera, a čime provedba mjera i njihovi rezultati imaju dugotrajni učinak i višestruku primjenu.

Detaljnija razrada mjera i nadležnosti za provedbu mjera i pripadajućih aktivnosti izvršit će se kroz izradu Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana, a posebno kroz izradu Godišnjeg plana rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, plansko-upravljačkog provedbenog akta kojim se razrađuju aktivnosti vezane uz djelokrug i organizaciju te posebne ciljeve i mjere sadržane u aktima strateškog planiranja. Isti se izrađuje sukladno članku 24. Uredbe o općim pravilima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave (Narodne novine, 70/19), a cilj mu je upoznati korisnike o planu rada tijela te osigurati provedbu akata strateškog planiranja na godišnjoj razini, provedbu načela dobrog financijskog upravljanja (ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti) i prijenos ovlasti i odgovornosti za provedbu ciljeva iz akata strateškog planiranja.

Financijski okvir i financijske pretpostavke za provedbu Nacionalnog plana obuhvaćaju financijska sredstva iz državnog proračuna, zajmova banaka te drugih financijskih izvora. Ako će biti omogućeno korištenje EU sredstava za realizaciju priuštivog stanovanja, ovaj strateški akt će biti kvalitetna osnovica za programiranje. Preliminarna procjena, za potrebe provedbe posebnih ciljeva Nacionalnog plana stambene politike do 2030. godine, uključuje aktiviranje 9.000 postojećih praznih stambenih jedinica koje se trenutno ne koriste, te izgradnju 11.200 stanova za priuštivu kupovinu i najam, kroz realizaciju sva tri posebna cilja i pripadnih mjera provedbe te iznosi 1,2 milijardi EUR.

Zaključno, a kako je navedeno, osigurano je da Nacionalni plan predstavlja i poveznicu s državnim proračunom i sponu između drugih relevantnih i hijerarhijski viših akata strateškog planiranja na globalnoj, europskoj i nacionalnoj razini, a čime se osigurava povezanost sustava strateškog planiranja. Sve navedeno doprinosi ostvarenju vizije Nacionalnog plana, a što osigurava uspješno zaokruženu i učinkovitu intervencijsku logiku Nacionalnog plana.

5. METODOLOŠKI PRISTUP

Opis i vremenik provedbe postupka vrednovanja slijedi u nastavku. Nacionalni plan podložen je vrednovanju tijekom izrade (prethodno vrednovanje, *ex-ante* vrednovanje), a koje je predmet ovog Izvješća o vrednovanju Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine.

Postupak vrednovanja je uključivao prethodno vrednovanje, odnosno prosudbu i ocjenu kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih ishoda i učinaka Nacionalnog plana, a temeljem prikupljenih i zaprimljenih dokumenata i podataka. Predmet te primarni izvori vrednovanja bili su dokumenti dostavljeni elektroničkim putem od strane Naručitelja, a koji su prikazani u Prilogu 9.2.

Predmetno vrednovanje provedeno je fazno, kroz **početnu fazu** (definiranje plana i okvira postupka vrednovanja s Naručiteljem), **pripremno-istraživačku fazu** (aktivnosti pripreme istraživanja i analize, izrada metodologije vrednovanja, definiranje kriterija za vrednovanje, definiranje pitanja za vrednovanje sukladno definiranim kriterijima za vrednovanje, prikupljanje relevantnih dokumenata i materijala, istraživanje Nacionalnog plana i vezanih materijala i slično, a sve sukladno regulatornom okviru i sustavu strateškog planiranja, definiranje kriterija za vrednovanje i pitanja za vrednovanje), **analitičku fazu** (analiza Nacionalnog plana i vezanih materijala prema kriterijima za vrednovanje, a sukladno pitanjima za vrednovanje), **fazu vrednovanja** (vrednovanje, prosudba i ocjena kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih ishoda i učinaka Nacionalnog plana, izrada nalaza i odgovora na pitanja za vrednovanje, izrada zaključaka i pouka postupka vrednovanja (eng. *lessons learned*), izrada preporuka proizašlih iz nalaza, zaključaka i pouka postupka vrednovanja;) te **završnu fazu** (izrada konačne verzije Izvješća o vrednovanju tijekom izrade (prethodnom vrednovanju) Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine). Navedeno je detaljno prikazano u Prilogu 9.1.

Metodologija korištena za vrednovanje definirana je, usklađena i provedena u skladu sa zakonodavnim okvirom [sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske](#) i relevantnim aktima. Metodologija vrednovanja je također usklađena i s indikativnim Planom vrednovanja te su korištene **analitičke (kvalitativne i kvantitativne) metode i tehnike** tijekom provedbe postupka vrednovanja: istraživanja i analize podataka i dokumenata, komparativna analiza, ispitivanje i ocjena Nacionalnog plana kroz pitanja za vrednovanje, a sukladno kriterijima vrednovanja.

Izvori, vrste i način prikupljanja pouzdanih i relevantnih podataka o provedbi Nacionalnog plana prikazuju se u nastavku: (1) Istraživanje i prikupljanje relevantnih dokumenata i podataka o Nacionalnom planu iz javno dostupnih izvora; (2) Prikupljanje relevantnih materijala, dokumenata i podataka o Nacionalnom planu dostavom od strane Naručitelja. Konkretno, predmet vrednovanja bili su dokumenti dostavljeni elektroničkim putem od strane Naručitelja, prikazani u Prilogu 9.2.

Za potrebe provedbe vrednovanja tijekom izrade (prethodnog vrednovanja) Nacionalnog plana, definirani su kriteriji vrednovanja koji služe kao osnova za donošenje neovisne usporedbe i ocjene tijekom provedbe postupka vrednovanja, ali i kao osnova za formuliranje pitanja za vrednovanje, a koji su međuovisni i koji nisu međusobno isključivi te koji su usklađeni s potrebama vrednovanja tijekom provedbe Nacionalnog plana. **Kriteriji vrednovanja** koji su korišteni u vrednovanju Nacionalnog plana, te pripadajuća pitanja za vrednovanje, jesu sljedeći: Važnost (relevantnost); Usklađenost (koherentnost); Učinkovitost (efikasnost); Djelotvornost (efektivnost, opravdanost); Učinak; Održivost. **Pitanja za vrednovanje** su se definirala na temelju navedene metodologije,

kao i metodologija za odgovaranje na definirana pitanja za vrednovanje te donošenje zaključaka, a u svrhu ocjene Nacionalnog plana, kako je prikazano u nastavku.

Ključno ograničenje i nedostatak, odnosno izazov i rizik tijekom primjene odabranog metodološkog pristupa je nedostatak dostupnih aktualnih podataka za analizu stanja stambenog fonda i nepostojanje izrađenih demografskih projekcija, a što je identificirano i kao najveći izazov tijekom izrade Nacionalnog plana.

6. NALAZI – PITANJA ZA VREDNOVANJE I ODGOVORI

Na temelju metodologije vrednovanja (Točka 5., Prilog 9.1.), u nastavku se prikazuju i pojašnjavaju podaci i dokazi relevantni za odgovore na pitanja za vrednovanje, analiza i interpretacija odgovora pitanja na vrednovanje te nalazi o primjerenosti odabira pokazatelja, podijeljeni u odgovore na pitanja za vrednovanje te strukturirani prema kriterijima vrednovanja.

- **KRITERIJ VREDNOVANJA: VAŽNOST (RELEVANTNOST)**
 - **PITANJE ZA VREDNOVANJE:** *Jesu li posebni ciljevi Nacionalnog plana definirani u skladu s razvojnim potencijalima i potrebama korisnika?*

Svjetski strateški ciljevi na području stambenih politika (engl. *Housing policy*) opisani su u Habitat III strateškom dokumentu koji su usvojili Ujedinjeni narodi 2016. godine, a time i sve zemlje članice. Strateški dokument definira ciljeve, prioritete, kritična područja i poželjne strukturne politike u stambenoj politici. Politika stanovanja po svom sadržaju podrazumijeva integrirani okvir za upravljanje jer se u svim državama aktivnosti i mjere protežu kroz više tijela državne uprave. Sukladno ovim potrebama prepoznatim na globalnoj razini, potrebno je izraditi integrirani okvir politike stanovanja koji se sažima u strategiju politike stanovanja. U svom prožimanju, politika stanovanja podrazumijeva ekonomske aspekte, socijalne politike, regionalne politike, politiku zaštite okoliša, politiku prostornog razvoja, energetske, demografske politiku i politiku migracija.

Nadalje, Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, krovni strateški dokument na razini Republike Hrvatske, temelji se na prepoznatim razvojnim izazovima na regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini i služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine sadrži dugoročnu viziju razvoja Republike Hrvatske, određuje 13 strateških ciljeva podijeljenih u četiri razvojna smjera i utvrđuje prioritete za ulaganje u desetogodišnjem razdoblju. Područje stanovanja nema zaseban strateški cilj, ali je zastupljeno kroz više prioriteta provedbe unutar Razvojnog smjera 2. „Jačanje otpornosti na krize“ koji sadrži politike usmjerene prema ostvarivanju strateških ciljeva „5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ i „6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji“. S obzirom na to da je područje stanovanja u nadležnosti Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o pokretanju izrade Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine, u travnju 2023. godine, prema kojoj je Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine nositelj izrade ovog strateškog dokumenta.

Sukladno navedenom, predmetni Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine (Stambena politika) predstavlja općenito prvi srednjoročni akt strateškog planiranja od nacionalnog značaja za područje stanovanja u Republici Hrvatskoj koji će strukturirati javne politike i definirati posebne ciljeve u području stanovanja s pripadajućim pokazateljima. U Republici Hrvatskoj ne postoji aktualni akt strateškog planiranja koji tematski objedinjeno usmjerava razvoj stambene politike, već različite akte strateškog planiranja koje implementiraju različita resorna područja (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te Ministarstvo demografije i useljništva). Stoga ovaj Nacionalni plan predstavlja novi akt strateškog planiranja kojim se pobliže definira provedba strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine i ostalih primjenjivih akata strateškog planiranja, a sadrži posebne ciljeve te predstavlja okvir za oblikovanje mjera i aktivnosti u području stanovanja.

Uz navedeno, kao analitička podloga za izradu Nacionalnog plana, između ostalog, provedena je dubinska analiza stanovanja i razvojnih potreba u sektoru stanovanja, uključujući i analizu ponude i potražnje stambenih jedinica s projekcijama do 2030. godine te analizu priuštivosti stanovanja. Na temelju rezultata ove analize, kao i na temelju rezultata uključenosti i participativnog rada Radne skupine i drugih dionika u identifikaciji razvojnih potreba i potencijala i izradi strateških odrednica Nacionalnog plana, definirana je srednjoročna vizija razvoja u području stanovanja. Na istim metodološkim i sadržajnim temeljima izrađeni su i posebni ciljevi Nacionalnog plana.

Dodatno, nakon provedbe prethodnog vrednovanja, konačno službeno predstavljanje Nacionalnog plana stručnoj i općoj javnosti predviđeno je putem objave na platformi „eSavjetovanja“ tijekom 2024. godine. Kroz postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, ostvarit će se mogućnost sudjelovanja najšire javnosti. Kao i tijekom izrade, provedba Stambene politike te njeno praćenje, izvještavanje i vrednovanje, vršit će se transparentno i participativno, na načelu partnerstva i u kontinuiranoj suradnji sa svim relevantnim dionicima koji su bili i bit će primjereno uključeni u cijeli postupak izrade, provedbe, praćenja, izvještavanja, vrednovanja i odlučivanja. Kao završetak ovog procesa, Nacionalni plan bi trebao usvojiti sve preporuke proizašle iz postupka prethodnog vrednovanja i javnog savjetovanja, a što će dodatno osigurati da su posebni ciljevi Nacionalnog plana definirani u skladu s razvojnim potencijalima i potrebama korisnika.

Zaključno na sve navedeno, može se utvrditi da su posebni ciljevi Nacionalnog plana definirani u skladu s razvojnim potencijalima i potrebama korisnika, kao i da postoji opravdanje za provedbu Nacionalnog plana u odnosu na utvrđene razvojne potencijale i potrebe korisnika.

- **PITANJE ZA VREDNOVANJE:** *Jesu li posebni ciljevi definirani u skladu s načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem?*

Nacionalni plan je usklađen sa [Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske \(Narodne novine, 123/17, 151/2022\)](#), [Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 37/2023\)](#), [Pravilnikom o provedbi postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 44/2023\)](#) te načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem, odnosno načelima točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva i transparentnosti. Nadalje, kako je ranije navedeno, posebni ciljevi Nacionalnog plana utemeljeni su na stvarnim potrebama i razvojnim potencijalima korisnika.

Konkretno, u skladu sa sustavom strateškog planiranja i upravljanja razvojem, a sukladno načelu točnosti i cjelovitosti, Nacionalni plan je za pripremu i izradu koristio pouzdane, provjerljive i usporedive podatke koji se temelje na ishodima prethodnih iskustava, usklađen je s ostalim aktima strateškog planiranja više ili jednake hijerarhijske razine, a intervencijska logika je jasna i opravdana, kako je prikazano u ostalim dijelovima ovog Izvješća.

Nadalje, sukladno načelu učinkovitosti i djelotvornosti, Nacionalni plan je za posebne ciljeve definirao odgovarajuće pokazatelje, a očekivani ishodi su razumljivi, procjenjivi i mjerljivi te se očekuje prihvatljiv omjer troškova i koristi u njihovoj provedbi.

Naime, posebni ciljevi definirani su na način da reflektiraju povezanost s proračunom te predstavljaju okvir za oblikovanje mjera za provedbu Nacionalnog plana. Posebni ciljevi definirani su primjenom SMART metodologije za utvrđivanje ciljeva (engl. *Specific – Measurable – Achievable - Relevant -Time-bound*), vodeći računa da su specifični, mjerljivi, dostižni, relevantni i vremenski određivi. Za posebne ciljeve definirani su ključni pokazatelji ishoda te polazne i ciljne vrijednosti svakog pokazatelja ishoda, na način da doprinose ostvarenju ciljne vrijednosti pokazatelja učinka iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, uvažavajući i druge primjenjive strateške akte te da omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja.

Uz to, sukladno načelu odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je osiguralo odgovarajuće uvjete i resurse za postizanje željenih ishoda u ostvarenju posebnih ciljeva, te će kontinuirano pratiti i analizirati podatke o provedbi i postignute rezultate, kako bi osiguralo fleksibilnost u djelovanju ako je potrebna prilagodba.

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je dugoročno usmjereno na održivost te je pripremu Nacionalnog plana (kao što će i njegovu provedbu) utemeljilo na rezultatima i iskustvima iz prethodnih procesa strateškog planiranja, a ciljeve formiralo na način koji je financijski prihvatljiv za održavanje u budućnosti.

Zatim, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je u izradi Nacionalnog plana (uključujući i posebne ciljeve) osiguralo načelo partnerstva i participativnosti, odnosno da glavni dionici, javna uprava, državna tijela, lokalne uprave, strukovni sektor, akademske zajednice, udruge te zainteresirana javnost, u izradi i provedbi Nacionalnog plana kroz sastanke, konzultacije, radionice i savjetovanja sudjeluju participativno i partnerski. Participativni i partnerski pristup planira se osigurati i u provedbi Nacionalnog plana.

U konačnici, u Nacionalnom planu primijenjeno je i načelo transparentnosti - problemi i izazovi koje Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine nastoji riješiti su jasno obrazloženi i relevantni, posebni ciljevi su jasno definirani i mjerljivi uporabom relevantnih pokazatelja, a informacije vezane za Nacionalni plan se objavljuju javno sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, 123/17, 151/2022), Pravilniku o provedbi postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 44/2023) te u skladu s Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 44/2023).

Zaključno, posebni ciljevi su definirani u skladu s načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem.

- **PITANJE ZA VREDNOVANJE: Jesu li pokazatelji ishoda relevantni za ostvarenje posebnih ciljeva i intervencijske logike Nacionalnog plana te u skladu s načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem?**

Kao što je navedeno, posebni ciljevi su povezani s proračunom te predstavljaju okvir za oblikovanje mjera za provedbu Nacionalnog plana, a definirani su primjenom SMART

metodologije za utvrđivanje ciljeva (engl. *Specific – Measurable – Achievable – Relevant – Time-bound*), vodeći računa da su specifični, mjerljivi, dostižni, relevantni i vremenski određivi.

Sukladno pravilima strateškog planiranja, pokazatelji ishoda posebnih ciljeva, a za potrebe praćenja napretka u provedbi ciljeva, odabiru se iz biblioteke pokazatelja te definiraju početne i ciljne vrijednosti za cijelo razdoblje trajanja strateškog akta. Alternativno, ukoliko za to postoji opravdan razlog, odnosno ukoliko biblioteka pokazatelja ne sadrži nijedan relevantan i odgovarajući pokazatelj ishoda koji učinkovito reflektira definirane posebne ciljeve, moguće je definirati vlastite odgovarajuće pokazatelje ishoda te ih Koordinacijskom tijelu dostaviti kao prijedlog pokazatelja koji adekvatno reflektiraju definirane posebne ciljeve, u skladu s [Uputama za dopunu biblioteke pokazatelja](#) te koristeći [Obrazac za nadopunu biblioteke pokazatelja](#), a kako bi se predloženi pokazatelji uvrstili u biblioteku pokazatelja.

U slučaju Stambene politike odnosno Nacionalnog plana, u biblioteci pokazatelja ne postoje odgovarajući pokazatelji ishoda koji učinkovito reflektiraju definirane posebne ciljeve Stambene politike. Iz tog razloga, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je definiralo vlastite pokazatelje koji su odgovarajući za provedbu posebnih ciljeva Stambene politike, a koje je potrebno dostaviti na mišljenje Koordinacijskom tijelu u obliku prijedloga vlastitih pokazatelja koji adekvatno reflektiraju definirane posebne ciljeve, u skladu s [Uputama za dopunu biblioteke pokazatelja](#) te koristeći [Obrazac za nadopunu biblioteke pokazatelja](#), a kako bi se predloženi pokazatelji uvrstili u biblioteku pokazatelja.

Konkretno, za posebne ciljeve Nacionalnog plana definirani su ključni pokazatelji ishoda te polazne i ciljne vrijednosti svakog pokazatelja ishoda koji reflektiraju posebne ciljeve Stambene politike, na način da doprinose ostvarenju ciljne vrijednosti pokazatelja učinka iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, uvažavajući i druge primjenjive strateške akte te da omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja.

Tablica 2. Pokazatelji ishoda posebnih ciljeva Nacionalnog plana

POSEBNI CILJ	POKAZATELJ ISHODA	POČETNA VRIJEDNOST	CILJNA VRIJEDNOST
Posebni cilj 1: Priuštivo stanovanje	<ul style="list-style-type: none">Broj novih priuštivih stambenih jedinica	0	<ul style="list-style-type: none">Gradnja 8.000 st. jedinica (APN)Gradnja 2.000 (Up. st. zbrinjavanje)Gradnja 200 (neprofitne st. zadruge)Gradnja 1.000 (zemljišna politika JLS)Aktiviranje praznih stanova 9.000
Posebni cilj 2: Održivo stanovanje	<ul style="list-style-type: none">Broj kućanstava u obnovljenim stambenim jedinicama za održivo stanovanje	<i>Nije vidljivo u dokumentu (poglavlje 4., poglavlje 8.)</i>	65 000
Posebni cilj 3: Prostor u funkciji stanovanja	<ul style="list-style-type: none">Izrađeni lokalni programi stanovanja	0	25

Izvor: Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine

Zaključno, nakon unosa početne vrijednosti pokazatelja ishoda za *Posebni cilj 2: Održivo stanovanje* u dokument na za to odgovarajuća mjesta, bit će moguće zaključiti da su pokazatelji

ishoda u skladu s načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem te relevantni za ostvarenje posebnih ciljeva i intervencijske logike Nacionalnog plana.

- **KRITERIJ VREDNOVANJA: USKLAĐENOST (KOHERENTNOST)**
 - **PITANJE ZA VREDNOVANJE:** *Postoji li unutarnja usklađenost Nacionalnog plana, odnosno postoji li doprinos Nacionalnog plana provedbi javnih politika i usklađenost Nacionalnog plana s strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine? Postoji li vanjska usklađenost Nacionalnog plana, odnosno usklađenost s ostalim aktima strateškog planiranja drugih javnih tijela i njihovim ciljevima iz djelokruga Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i područja stanovanja?*

Kao što je ranije navedeno, Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine predstavlja krovni i općenito prvi srednjoročni akt strateškog planiranja od nacionalnog značaja za područje stanovanja u Republici Hrvatskoj koji će strukturirati javne politike i definirati posebne ciljeve u području stanovanja s pripadajućim pokazateljima. U Republici Hrvatskoj ne postoji aktualni akt strateškog planiranja koji tematski objedinjeno usmjerava razvoj stambene politike, već različite akte strateškog planiranja implementiraju različita resorna područja (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te Ministarstvo demografije i useljništva). Stoga ovaj Nacionalni plan predstavlja novi akt strateškog planiranja kojim se pobliže definira provedba strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine i ostalih primjenjivih akata strateškog planiranja, a sadrži posebne ciljeve te predstavlja okvir za oblikovanje mjera i aktivnosti u području stanovanja. Stambena politika obuhvaća široka područja intervencije koja zahtijevaju suradnju između različitih tijela državne, regionalne i lokalne uprave i samouprave kako bi se ostvarili glavni ciljevi.

Nacionalni plan je usklađen sa [Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske \(Narodne novine, 123/17, 151/2022\)](#), [Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 37/2023\)](#), [Pravilnikom o provedbi postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 44/2023\)](#) te načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem. Također je usklađen s relevantnim i hijerarhijski višim aktima strateškog planiranja, na globalnoj, europskoj i nacionalnoj razini.

Naime, Nacionalni plan je usklađen s ključnim strateškim dokumentima, kao što su: Agenda za održivi razvoj do 2030. godine i Ciljevi održivog razvoja Ujedinjenih naroda (UN) iz 2015. godine (Cilj 11. Održivog razvoja Programa Ujedinjenih naroda: „Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, otpornim i održivim“), Nova urbana agenda HABITAT III Ujedinjenih naroda o stanovanju i održivom urbanom razvoju iz 2016. godine, UN Opća deklaracija o pravima čovjeka, UN Konvencija o pravima djeteta, UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom te UN Deklaracija o pravima osoba s invaliditetom.

Na europskoj razini, Nacionalni plan je usklađen s ključnim europskim politikama i strateškim dokumentima, kao što su: Komunikacija „Demografske promjene u Europi: Paket instrumenata za djelovanje“, EU Zeleni plan, Program „Spremni za 55“, Europski stup socijalnih prava (2016.), integriran u Strategiju Europa 2020. (2010.), Europska socijalna povelja, Europska strategija za osobe s invaliditetom 2010. - 2020., Europska konvencija o ljudskim pravima, Zajedničke

europske smjernice za prijelaz s institucijske skrbi na usluge podrške za život u zajednici (Europska stručna skupina za prijelaz s institucijske skrbi na usluge podrške za život u zajednici, 2011.), EU Agenda za prava djece, EU smjernice za promociju i zaštitu prava djece (2017.), Akcijski plan za provedbu europskog stupa socijalnih prava, Strategija EU o pravima djeteta, Strategija o pravima osoba s invaliditetom za razdoblje od 2021.-2030., Strateški okvir EU za jednakost, uključivanje i sudjelovanje Roma te Akcijski plan za integraciju i uključivanje za razdoblje od 2021. do 2027. godine.

Dodatno, na nacionalnoj razini, Nacionalni plan i njegovo donošenje usklađeni su s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine. Naime, kako je već pojašnjeno, Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine je najviši akt strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj koji obuhvatno i dugoročno usmjerava razvoj društva i gospodarstva u svim pitanjima od značenja za Hrvatsku. Temelji se na prepoznatim razvojnim izazovima na regionalnoj, nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini i služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika Republike Hrvatske. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine sadrži dugoročnu viziju razvoja Republike Hrvatske i prioritete za ulaganje u desetogodišnjem razdoblju te se njome određuju četiri razvojna smjera i 13 strateških ciljeva, koji se detaljno razrađuju u kratkoročnim i srednjoročnim nacionalnim planovima i planovima razvoja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Područje stanovanja nema zaseban strateški cilj, ali je zastupljeno kroz više prioriternih područja i prioriteta provedbe unutar Razvojnog smjera 2. „Jačanje otpornosti na krize“, koji sadrži politike usmjerene prema ostvarivanju strateških ciljeva „5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ i „6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji“. Prioriteti provedbe politike na području demografske revitalizacije i izgradnje poticajnog okruženja za mlade i obitelj na koje se referira Nacionalni plan, između ostalog uključuju i: ostvarivanje uvjeta za stambeno zbrinjavanje mladih zaposlenih ljudi s prosječnim primanjima koji nisu kreditno sposobni i ne mogu si priuštiti adekvatno stanovanje te su prisiljeni živjeti kao podstanari ili kod roditelja; povećanje stambenog fonda u javnom vlasništvu za najam mladim obiteljima; te povećanje stambenog fonda radi zbrinjavanja i zadržavanja obitelji na potpomognutim područjima.

S obzirom na to da će mjere i aktivnosti Nacionalnog plana (Stambene politike) biti usmjerene na priuštivo i održivo stanovanje koje istodobno treba ispuniti dodatne ciljeve poput smanjenja iseljavanja radno sposobnog stanovništva, stambenog zbrinjavanja mladih, potrebu naseljavanja određenih područja deficitarnim kadrom, povećanja radne mobilnosti, olakšavanja života starijim osobama, povećanja konkurentnosti domaćeg gospodarstva, postizanja izvrsnosti u arhitekturi, provedbe modela zelene i kružne stanogradnje, energetski održive stanogradnje i dr., može se reći da će rezultati tih mjera i aktivnosti doprinijeti ispunjenju postavljenog cilja „5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ u Nacionalnoj razvojnoj strategiji do 2030. godine.

Dodatno, Nacionalni plan je usklađen i s drugim važećim i relevantnim strateškim dokumentima, kao što su: Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. – 2026., Nacionalni plan razvoja otoka 2021.-2027., Nacionalni plan za razvoj socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine (Narodne novine, 136/2021), Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine“ (Narodne novine, 143/2021), Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine (Narodne novine, 143/21), Akcijski plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2024. godine (Narodne novine, 143/21), Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (Narodne novine, 106/17), Dugoročna strategija obnove nacionalnog fonda zgrada do 2050. godine (Narodne novine, 140/2020), Strategija demografske revitalizacije do 2033. godine (Narodne novine, 36/24), Arhitektonske politike Republike Hrvatske 2012.–2020., Apolitika,

Nacionalne smjernice za vrsnoću i kulturu građenja (Vlada Republike Hrvatske, studeni 2012.), Nacionalni program za mlade za razdoblje od 2023. do 2025. godine, Program održivog društvenog i gospodarskog razvoja potpomognutih područja 2022.-2025. te Program Vlade Republike Hrvatske 2020.-2024.

Nacionalni plan također je usklađen i s relevantnim okvirom Europske unije za provedbu i financiranje aktivnosti iz područja Nacionalnog plana, a koji je izravno prenesen i na Republiku Hrvatsku: Višegodišnji financijski okvir 2021. - 2027., Program Konkurentnost i kohezija 2021. - 2027., financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Kohezijskog fonda, Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027., financiran iz Europskog fonda za regionalni razvoj i Fonda za pravednu tranziciju te Mehanizam za oporavak i otpornost, u okviru Instrumenta Europske unije za oporavak naziva „EU sljedeće generacije“.

Dodatno, također vrlo važno, Nacionalni plan u skladu je i s relevantnim regulatornim okvirom, ključno Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine, 18/22, 46/22, 119/22, 71/23 i 156/23).

U konačnici, Nacionalni plan je u skladu s Nacionalnom razvojnom strategijom te ostalim relevantnim i povezanim aktima strateškog planiranja i drugim referentnim aktima strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj koji doprinose provedbi aktivnosti usmjerenih na razvoj i uređenje područja stanovanja u Hrvatskoj. Sukladno tome, Nacionalni plan također doprinosi i provedbi javnih politika.

Zaključno, može se zaključiti da postoji unutarnja usklađenost Nacionalnog plana, odnosno postoji doprinos Nacionalnog plana provedbi javnih politika i usklađenost Nacionalnog plana s ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Također se može zaključiti da postoji vanjska usklađenost Nacionalnog plana, odnosno usklađenost s ostalim aktima strateškog planiranja drugih javnih tijela i njihovim ciljevima iz djelokruga Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i područja stanovanja.

- **PITANJE ZA VREDNOVANJE: Je li Nacionalni plan usklađen s pravilima i smjernicama za izradu akata strateškog planiranja?**

Sukladno [Uredbi o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 37/2023\)](#) te [Uputama o postupanju za tijela državne uprave](#) odnosno [Uputama za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana](#), obvezni sadržaj nacionalnih planova obuhvaća:

- viziju razvoja, usklađenu s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine i povezanim dugoročnim aktima strateškog planiranja
- analizu stanja i/ili opis razvojnih potreba i potencijala
- odabrane strateške ciljeve iz Nacionalne razvojne strategije ili povezanih hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja s ciljnim vrijednostima pripadajućih pokazatelja učinka
- posebne ciljeve s njihovim opisom
- popis pokazatelja ishoda (iz biblioteke pokazatelja) s početnim i ciljnim vrijednostima svakog pojedinog pokazatelja za razdoblje važenja akta
- popis mjera za provedbu posebnih ciljeva s rokovima izvršenja
- indikativni financijski okvir s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu posebnih ciljeva

- terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi (ako je primjenjivo)
- opis primjene načela partnerstva
- opis usklađenosti s Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama
- opis okvira za praćenje i vrednovanje.

Nacionalni plan sastoji se od osam glavnih dijelova i dva priloga, kako slijedi:

1. Uvod
2. Srednjoročna vizija razvoja
3. Analiza razvojnih potreba u sektoru stanovanja
4. Posebni ciljevi stambene politike u srednjoročnom razdoblju
5. Mjere provedbe posebnih ciljeva
6. Financijski okvir za provedbu posebnih ciljeva
7. Usklađenost sa strateškim razvojnim okvirom
8. Okvir za praćenje i vrednovanje

Prilog 1. Gradovi s najvećim st. jazom

Prilog 2. Tablice priuštivosti.

Usporednom analizom sadržaja Nacionalnog plana i zadanog sadržaja nacionalnih planova, utvrđeno je da je Nacionalni plan u velikoj mjeri metodološki usklađen sa smjernicama strateškog planiranja za izradu Nacionalnih planova. Uz navedeno, Nacionalni plan uvodno daje prikaz svrhe i značaja dokumenta, metodologije izrade i primjene načela partnerstva te sažetak kontekstualnog okvira stanovanja u Republici Hrvatskoj.

Tehničko-sadržajne preporuke za unaprjeđenje Nacionalnog plana u svrhu unaprjeđenja metodološke usklađenosti sa smjernicama sustava strateškog planiranja (Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 37/2023), Upute o postupanju za tijela državne uprave i Upute za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana) nalaze se u nastavku:

- **Poglavlje: „ANALIZA RAZVOJNIH POTREBA U SEKTORU STANOVANJA“:**
 - U svrhu ujednačavanja Nacionalnog plana s metodološkim smjernicama sustava strateškog planiranja u još većoj mjeri, moguće je opis razvojnih potreba i potencijala zaključiti na kraju pojedinih dijelova (potreba/potencijala) i/ili poglavlja, u obliku sumarnog tabličnog prikaza razvojnih potreba i potencijala. Navedeno će omogućiti još veću razinu transparentnosti analitičke podloge, jasnoće dokumenta, ali i još veću jasnoću intervencijske logike Nacionalnog plana i logičke povezanosti svih njegovih strateških odrednica. Naime, sukladno Uputama za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana, u ovom dijelu sadržaja potrebno je navesti zaključke analize i sažeto opisati razvojne potrebe i potencijale te cjelokupnu analizu s popratnim podacima priložiti uz sam akt.
- **Poglavlje: „POSEBNI CILJEVI STAMBENE POLITIKE U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU“**
 - U svrhu osiguravanja metodološke usklađenosti ne samo Nacionalnog plana sa smjernicama strateškog planiranja, već i unutar samog Nacionalnog plana, kao i jasnoće i logičke povezanosti Nacionalnog plana, predlaže se ujednačavanje (ili metodološko razdvajanje, ako nije riječ o istim mjerama) popisa mjera po posebnim ciljevima u ovom poglavlju (šest mjera – dvije mjere po svakom

posebnom cilju), s popisom mjera u poglavlju „MJERE PROVEDBE POSEBNIH CILJEVA“ (13 mjera u četiri kategorije: 1) Mjere financijske poluge, 2) Mjere porezne poluge, 3) Mjere zemljišne poluge, 4) Mjere ekološko-energetske poluge). Jednako tako, potrebno je izričajem usuglasiti i ujednačiti nazive mjera u sva tri cilja, poglavlju 4. i u poglavlju 5., a koji se mjestimice razlikuju, kako je prikazano Tablicom 1. (Točka 4.).

- **Poglavlje: „MJERE PROVEDBE POSEBNIH CILJEVA“**
 - U skladu s preporukama za prethodno poglavlje, predlaže se ujednačavanje (ili metodološko razdvajanje, ako nije riječ o istim mjerama) popisa mjera po posebnim ciljevima u poglavlju „POSEBNI CILJEVI STAMBENE POLITIKE U SREDNJOROČNOM RAZDOBLJU“ (šest mjera – dvije mjere po svakom posebnom cilju), s popisom mjera u ovom poglavlju (13 mjera u četiri kategorije: 1) Mjere financijske poluge, 2) Mjere porezne poluge, 3) Mjere zemljišne poluge, 4) Mjere ekološko-energetske poluge). Jednako tako, potrebno je izričajem usuglasiti i ujednačiti nazive mjera u sva tri cilja, poglavlju 4. i u poglavlju 5., a koji se mjestimice razlikuju, kako je prikazano Tablicom 1. (Točka 4.). U ovom poglavlju preporuča se također i tablični prikaz svih mjera po posebnim ciljevima, s naznakom njihovih rokova izvršenja. Dodatno, mjere za provedbu posebnih ciljeva iz Nacionalnog plana potrebno je razraditi u Akcijskom planu koji je potrebno izraditi za provedbu Nacionalnog plana, zajedno s pripadajućim pokazateljima rezultata, a iste je potrebno preuzeti i u provedbeni program tijela nadležnog za provedbu, odnosno Godišnji plan rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. U konačnici, savjetuje se mjere podijeliti na reformske mjere i investicijske mjere, sukladno Uputama za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana.
- **Poglavlje: „OKVIR ZA PRAĆENJE I VREDNOVANJE“**
 - Savjetuje se sažeto opisati institucionalni okvir i jasno navesti način na koji će se sustavno pratiti rizici u provedbi i osiguravati podaci potrebni za informirano donošenje odluka i učinkovito upravljanje provedbom javne politike. Također, potrebno je navesti svrhu i način primjene preporuka proizašlih iz postupka prethodnog vrednovanja. Savjetuje se i izbjegavanje ponavljanje odredbi primjenjivih propisa.
- **OSTALO:**
 - **Odabrane strateške ciljeve iz Nacionalne razvojne strategije ili povezanih hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja s ciljnim vrijednostima pripadajućih pokazatelja učinka** – savjetuje se izrada prikaza u tabličnom obliku, radi povećanja metodološke usklađenosti sa smjernicama strateškog planiranja, transparentnosti, jasnoće intervencijske logike i logičke povezanosti strateških odrednica Nacionalnog plana.
 - **Popis pokazatelja ishoda s početnim i ciljnim vrijednostima svakog pojedinog pokazatelja za razdoblje važenja akta** - predlaže se izdvojiti u zasebno poglavlje, u tabličnom prikazu, a u svrhu usklađivanja sa smjernicama Uredbe, kao i u svrhu poboljšanja jasnoće sadržaja Nacionalnog plana. Alternativno, također je moguće sve strateške odrednice Nacionalnog plana prikazati objedinjeno, u jednom tabličnom prikazu, a u svrhu njihovog objedinjavanja na jednom mjestu, odnosno prikazivanja intervencijske logike i logičke poveznice svih strateških odrednica na jednom mjestu. Navedeno bi omogućilo veću razinu transparentnosti i jasnoće strateškog akta.
 - **Terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi (ako je primjenjivo)** - s obzirom da je

Nacionalni plan od strateškog značaja, tako su i svi elementi Nacionalnog plana od strateškog značaja, uključujući i mjere i aktivnosti koje trebaju biti razrađene u Akcijskom planu.

- **Tablični prikaz Nacionalnog plana** – sukladno Uputama za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana, savjetuje se izraditi Tablični prikaz Nacionalnog plana, u formi za to predviđenog tabličnog [Obrasca za izradu nacionalnog plana](#) dostupnog u [Uputama o postupanju za tijela državne uprave](#) Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije.
- **Akcijski plan** – potrebno je izraditi Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana za prve tri do četiri godine provedbe (računajući od godine donošenja strateškog dokumenta), sadržaja sukladno Uputama za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana, a u kojem će se razraditi mjere za provedbu posebnih ciljeva iz Nacionalnog plana s pripadajućim pokazateljima rezultata, i kasnije preuzeti u Godišnji plan rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine kao provedbeni program tijela nadležnog za provedbu Nacionalnog plana. U konačnici, osim tekstualne verzije Akcijskog plana, isti se savjetuje izraditi i kao Tablični prikaz Akcijskog plana, u formi za to predviđenog tabličnog [Obrasca za izradu akcijskih planova](#) dostupnog u [Uputama o postupanju za tijela državne uprave](#) Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije.
- Izrada popisa slika i tablica u dokumentu, s ciljem lakšeg snalaženja.

Zaključno, Nacionalni plan je usklađen s pravilima i smjernicama za izradu akata strateškog planiranja.

- **PITANJE ZA VREDNOVANJE:** *Omogućuje li intervencijska logika Nacionalnog plana usklađenost (koherentnost) i logičku povezanost, odnosno postizanje vizije i posebnih ciljeva Nacionalnog plana?*

Intervencijska logika Nacionalnog plana omogućuje usklađenost (koherentnost) i logičku povezanost ključnih strateških odrednica Nacionalnog plana, a čime je omogućena i usklađenost (koherentnost) ne samo Nacionalnog plana kao strateškog akta, već i njegove provedbe kroz provedbu definiranih mjera. Naime, kako je već ranije prikazano, u Nacionalnom planu postoji logička povezanost analize razvojnih potreba u sektoru stanovanja i vizije Nacionalnog plana te vizije i tri posebna cilja. Jednako važno, detaljnija razrada mjera i nadležnosti za provedbu mjera i pripadajućih aktivnosti izvršit će se kroz izradu Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana i Godišnjeg plana rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, plansko-upravljačkog provedbenog akta kojim se razrađuju aktivnosti vezane uz djelokrug i organizaciju te posebne ciljeve i mjere sadržane u aktima strateškog planiranja. Isti se izrađuje sukladno članku 24. Uredbe o općim pravilima za unutarnje ustrojstvo tijela državne uprave (Narodne novine, 70/19), a cilj mu je upoznati korisnike o planu rada tijela te osigurati provedbu akata strateškog planiranja na godišnjoj razini, provedbu načela dobrog financijskog upravljanja (ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti) i prijenos ovlasti i odgovornosti za provedbu ciljeva iz akata strateškog planiranja. U Akcijskom planu i Godišnjem planu rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, definirane mjere će biti jasno i logički povezane s posebnim ciljevima, a samim time i s vizijom i njezinom analitičkom podlogom, odnosno analizom razvojnih potreba u sektoru stanovanja.

Sukladno tome, može se zaključiti da intervencijska logika Nacionalnog plana omogućava usklađenost (koherentnost) i logičku povezanost Nacionalnog plana, a samim time i postizanje vizije i posebnih ciljeva Nacionalnog plana.

- **KRITERIJ VREDNOVANJA: UČINKOVITOST (EFIKASNOST)**
 - **PITANJE ZA VREDNOVANJE:** *Očekuje li se mogućnost ostvarenja posebnih ciljeva i realizacija mjera Nacionalnog plana, kao i postizanja očekivanih rezultata, ishoda i učinaka s planiranim resursima? Postoji li mogućnost za nastanak planiranih promjena u području stanovanja, odnosno posljedice provedbe Nacionalnog plana?*

Kako bi se osigurala učinkovita intervencijska logika Nacionalnog plana, ali i da posebni ciljevi i mjere budu dobro formulirani, jasni i logički povezani te da se samim time osigura da se postignu definirani posebni ciljevi te očekivani ishodi posebnih ciljeva i rezultati mjera Nacionalnog plana, važno je bilo voditi računa da cijeli Nacionalni plan bude utemeljen na analizi razvojnih potreba u sektoru stanovanja te rezultatima i zaključcima koji su proizašli iz analize stanja.

Nadalje, pri definiranju posebnih ciljeva, a kako bi se osiguralo da se postignu definirani posebni ciljevi te očekivani ishodi posebnih ciljeva i rezultati mjera Nacionalnog plana, osim o metodološkoj usklađenosti i utemeljenosti s analizom razvojnih potreba u sektoru stanovanja, potrebno je bilo voditi računa o uvjetima [Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 37/2023\)](#) te [Uputama za izradu nacionalnih planova i akcijskih planova za provedbu nacionalnih planova](#), kao i samoj intervencijskoj logici Nacionalnog plana.

Naime, posebni ciljevi moraju proizaći iz analize razvojnih potreba i njezinih zaključaka, ali i svi odabrani pokazatelji ishoda moraju doprinositi ostvarenju ciljne vrijednosti pokazatelja učinka iz hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja, odnosno Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine.

Osim toga, učinkovita provedba Nacionalnog plana osigurana je i time što su definirana tri posebna cilja, od kojih je svaki posebno opravdan činjenicom da svaki doprinosi ostvarenju više od jednog hijerarhijski višeg strateškog cilja Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, ali i ostvarenju drugih sektorskih strategija relevantnih za djelokrug Nacionalnog plana te ostvarenju ciljeva UN Agende 2030 i Ciljevima održivog razvoja.

Dodatno, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je u izradi Nacionalnog plana (uključujući i posebne ciljeve) osiguralo načelo partnerstva i participativnosti, odnosno da glavni dionici, javna uprava, državna tijela, lokalne uprave, strukovni sektor, akademske zajednice, udruge te zainteresirana javnost, u izradi i provedbi Nacionalnog plana kroz sastanke, konzultacije, radionice i savjetovanja sudjeluju participativno i partnerski. Osim u samoj izradi Nacionalnog plana i definiranju posebnih ciljeva, participativni i partnerski pristup planira se osigurati i u provedbi Nacionalnog plana, a što je jedan od preduvjeta za uspješno ostvarenje posebnih ciljeva i realizacija mjera Nacionalnog plana, kao i postizanja očekivanih rezultata, ishoda i učinaka s planiranim resursima, a samim time i nastanak planiranih promjena u području stanovanja i pozitivnih posljedica provedbe Nacionalnog plana.

Na taj način, ali i kroz kvalitetnu i metodološki ispravnu definiciju i razradu mjera u Akcijskom planu i Godišnjem planu rada Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine,

odnosno osiguravanje da su definirane mjere jasno i logički povezane s posebnim ciljevima, a samim time i s vizijom i njezinom analitičkom podlogom, odnosno analizom razvojnih potreba u sektoru stanovanja, osigurava se da se posebni ciljevi mogu postići u provedbi Nacionalnog plana.

U konačnici, za uspješno ostvarenje posebnih ciljeva vrlo je važno uspostaviti i provoditi učinkovit okvir za praćenje i vrednovanje, kako tijekom izrade Nacionalnog plana, tako i tijekom cijele provedbe, ali i nakon provedbe Nacionalnog plana, a sve sukladno zakonodavnom okviru sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske.

Zaključno, uz korištenje navedenog pristupa, može se očekivati ostvarenje posebnih ciljeva i realizacija mjera Nacionalnog plana, kao i postizanja očekivanih rezultata, ishoda i učinaka s planiranim resursima. Samim time, može se očekivati nastanak planiranih promjena u području stanovanja, odnosno pozitivne posljedice provedbe Nacionalnog plana.

- **PITANJE ZA VREDNOVANJE:** *Je li sustav praćenja i vrednovanja provedbe Nacionalnog plana dobro osmišljen? Postoje li preporuke za njegovo unaprjeđenje?*

Praćenje, izvješćivanje i vrednovanje provedbe Nacionalnog plana provodit će se u skladu sa zakonodavnim okvirom sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, odnosno Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, 123/17, 151/22), Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 44/23) te Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 44/23).

Praćenje provedbe Nacionalnog plana, uz vrednovanje, činit će sastavni dio procesa strateškog planiranja u području stanovanja, a obuhvaćat će prikupljanje, analizu, usporedbu i evaluaciju podataka kojima će se sustavno pratiti napredak provedbe posebnih ciljeva utvrđenih i definiranih Nacionalnim planom. Sukladno propisima koji uređuju postupke praćenja i izvješćivanja (Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 44/23)), Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, odnosno određena ustrojstvena sektorska jedinica unutar Ministarstva, Koordinacijskom će tijelu za sustav strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske podnositi godišnje izvješće o provedbi posebnih ciljeva i ostvarivanju pokazatelja ishoda iz Nacionalnog plana, a sukladno uputama i zahtjevima sustava strateškog planiranja.

U slučaju Stambene politike odnosno Nacionalnog plana, u biblioteci pokazatelja ne postoje odgovarajući pokazatelji ishoda koji učinkovito reflektiraju definirane posebne ciljeve Stambene politike. Iz tog razloga, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je za potrebe praćenja i vrednovanja izvršenja posebnih ciljeva zadanih u Nacionalnom planu odabralo odgovarajuće pokazatelje ishoda čije će dostizanje dovesti do ispunjenja posebnih ciljeva te naposljetku ostvarenja vizije Stambene politike. Odabrane pokazatelje je potrebno dostaviti na mišljenje Koordinacijskom tijelu u obliku prijedloga vlastitih pokazatelja koji adekvatno reflektiraju definirane posebne ciljeve, u skladu s [Uputama za dopunu biblioteke pokazatelja](#) te

koristeći [Obrazac za nadopunu biblioteke pokazatelja](#), a kako bi se predloženi pokazatelji uvrstili u biblioteku pokazatelja.

Nadalje, za potrebe učinkovite provedbe Nacionalnog plana planirana je provedba postupaka srednjoročnog i naknadnog vrednovanja. Srednjoročnim vrednovanjem (vrednovanjem tijekom provedbe) usporedit će se razina ostvarenosti posebnih ciljeva i pokazatelja ishoda te relevantnosti i opravdanosti troškova tijekom razdoblja provedbe Nacionalnog plana. Srednjoročno vrednovanje planirano je za 2027. godinu i pružit će preporuke za otklanjanje uočenih smetnji i prepreka u provedbi, uključujući prijedloge promjena ili nadopune sadržaja. Po završetku provedbe Nacionalnog plana, provest će se naknadno vrednovanje kao neovisna ocjena uspješnosti ostvarenja posebnih ciljeva, pokazatelja ishoda, učinkovitosti, djelotvornosti te ukupnog učinka provedbe. Zaključci ovog vrednovanja bit će temelj za reviziju javnih politika i daljnje procese strateškog planiranja, a postupak naknadnog vrednovanja provest će se u 2031. godini.

S druge strane, u smislu raspoloživih kapaciteta za provedbu Nacionalnog plana, svi pokazatelji su postavljeni realno i ispravno iz perspektive tijela nadležnog za izradu i provedbu Nacionalnog plana. Također, svi pokazatelji su planirani u odnosu na početno stanje (izuzev pokazatelja Posebnog cilja 2., čija početna vrijednost nije navedena u dokumentu). Kako bi se izbjegle prepreke i ograničenja u uspješnom praćenju i izvještavanju o provedbi Nacionalnog plana, potrebno je voditi računa i predvidjeti eventualni potencijalni nedostatak pojedinih podataka o realiziranim vrijednostima pojedinih pokazatelja u određenom razdoblju te isto izbjeći pravovremenim aktivnostima uspostave sustava prikupljanja relevantnih podataka i praćenja pokazatelja odnosno ostvarenja vrijednosti pokazatelja.

Konkretno, potrebno je voditi računa i o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi Nacionalnog plana, odnosno kontinuirano unaprjeđivati sustav praćenja pokazatelja kako bi se osiguralo liniju zaduženja i odgovornosti za prikupljanje podataka i vrijednosti ostvarenja pokazatelja, resursne i vremenske kapacitete za prikupljanje podataka te praćenje i izvještavanje o pokazateljima, kao i proces redovitog (učestalijeg) prikupljanja podataka, a kako bi se izbjeglo nedostupnost podataka za referentno razdoblje praćenja, izvještavanja i vrednovanja.

Zaključno, primjenom navedenog pristupa, može se očekivati da će sustav praćenja i vrednovanja provedbe Nacionalnog plana biti dobro uspostavljen.

- **KRITERIJ VREDNOVANJA: DJELOTVORNOST (EFEKTIVNOST, OPRAVDANOST)**
 - **PITANJE ZA VREDNOVANJE:** *Je li opravdana izrada i provedba Nacionalnog plana u odnosu na ishode koje provedba Nacionalnog plana treba postići? Hoće li se posebni ciljevi i provedba Nacionalnog plana ostvariti s minimalnim troškovima, odnosno hoće li se ostvariti postizanje najboljih ishoda i učinaka u odnosu na raspoložive resurse?*

Kao što je ranije navedeno, Nacionalni plan je i općenito prvi srednjoročni akt strateškog planiranja od nacionalnog značaja za područje stanovanja u Republici Hrvatskoj koji će strukturirati javne politike i definirati posebne ciljeve u području stanovanja s pripadajućim pokazateljima. U Republici Hrvatskoj ne postoji aktualni akt strateškog planiranja koji tematski objedinjeno usmjerava razvoj stambene politike, već različite akte strateškog planiranja implementiraju različita resorna područja (Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i

državne imovine te Ministarstvo demografije i useljeništva). Stoga ovaj Nacionalni plan predstavlja novi akt strateškog planiranja kojim se pobliže definira provedba strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine i ostalih primjenjivih akata strateškog planiranja, a sadrži posebne ciljeve te predstavlja okvir za oblikovanje mjera i aktivnosti u području stanovanja. Stambena politika obuhvaća široka područja intervencije koja zahtijevaju suradnju između različitih tijela državne, regionalne i lokalne uprave i samouprave kako bi se ostvarili glavni ciljevi.

Dodatno, Nacionalni plan je usklađen s hijerarhijski višim aktima strateškog planiranja, na globalnoj razini, razini Europske unije te na nacionalnoj razini, a kako je detaljno pojašnjeno u drugim dijelovima ovog Izvješća.

Nadalje, iz perspektive i raspoloživih resursa tijela nadležnog za izradu i provedbu Nacionalnog plana, svi elementi provedbe Nacionalnog plana postavljeni su realno i ispravno te s minimalnim troškovima, uključujući i posebne ciljeve. Navedeno je, između ostalog, osigurano postavljanjem čvrste, realne te strateški i metodološki usklađene intervencijske logike Nacionalnog plana, a kako je detaljno prikazano u drugim vezanim dijelovima i pitanjima za vrednovanje ovog Izvješća.

Sukladno svemu navedenom, izrada i provedba Nacionalnog plana je opravdana u odnosu na ishode koje provedba Nacionalnog plana treba postići. Isto tako, može se očekivati da će se posebni ciljevi i provedba Nacionalnog plana ostvariti s minimalnim troškovima te da će se ostvariti postizanje najboljih ishoda i učinaka u odnosu na raspoložive resurse.

▪ **KRITERIJ VREDNOVANJA: UČINAK**

- **PITANJE ZA VREDNOVANJE:** *Imajući na umu krajnji utjecaj provedbe Nacionalnog plana s naglaskom na značajne pozitivne ili negativne, planirane ili neplanirane srednjoročne i dugoročne promjene (u društvu, sustavima ili normama te utjecaj na dobrobit ljudi, ljudska prava, ravnopravnost spolova i okoliš), šireg opsega od onih koji su već obuhvaćeni kriterijem učinkovitosti, do koje mjere će provedba Nacionalnog plana doprinijeti ostvarenju nacionalnih razvojnih smjerova Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine?*

Nacionalni plan će kroz provedbu doprinijeti ostvarenju nacionalnih razvojnih smjerova i strateških ciljeva Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Naime, područje stanovanja nema zaseban strateški cilj, ali je zastupljeno kroz više prioritetnih područja i prioriteta provedbe unutar Razvojnog smjera 2. „Jačanje otpornosti na krize“, koji sadrži politike usmjerene prema ostvarivanju strateških ciljeva „5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ i „6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji“.

S obzirom na to da će mjere i aktivnosti Nacionalnog plana biti usmjerene na priuštivo i održivo stanovanje koje istodobno treba ispuniti dodatne ciljeve poput smanjenja iseljavanja radno sposobnog stanovništva, stambenog zbrinjavanja mladih, potrebu naseljavanja određenih područja deficitarnim kadrom, povećanja radne mobilnosti, olakšavanja života starijim osobama, povećanja konkurentnosti domaćeg gospodarstva, postizanja izvrsnosti u arhitekturi, provedbe modela zelene i kružne stanogradnje, energetske održive stanogradnje i drugo, može se reći da će rezultati tih mjera i aktivnosti doprinijeti ispunjenju postavljenog cilja „5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ u Nacionalnoj razvojnoj strategiji do 2030. godine.

Vežano za cilj „6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji“, prioriteti provedbe politike na području demografske revitalizacije i izgradnje poticajnog okruženja za mlade i obitelj na koje se referira Nacionalni plan, između ostalog uključuju i:

- ostvarivanje uvjeta za stambeno zbrinjavanje mladih zaposlenih ljudi s prosječnim primanjima koji nisu kreditno sposobni i ne mogu si priuštiti adekvatno stanovanje te su prisiljeni živjeti kao podstanari ili kod roditelja;
- povećanje stambenog fonda u javnom vlasništvu za najam mladim obiteljima;
- povećanje stambenog fonda radi zbrinjavanja i zadržavanja obitelji na potpomognutim područjima.

Međutim, posebni ciljevi Nacionalnog plana također doprinose više strateških ciljeva Nacionalne razvojne strategije do 2030. godine i njihovih prioritetnih područja, kako slijedi u nastavku:

- **Posebni cilj 1. PRIUŠTIVO STANOVANJE** – doprinosi sljedećim elementima NRS2030:
 - Strateški cilj „3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom“
 - *Prioritetno područje „3.4. Poboljšanje upravljanja državnom imovinom“*
 - Strateški cilj „5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život“
 - *Prioritetno područje „5.4. Socijalna solidarnost i odgovornost“*
 - Strateški cilj „6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji“
 - *Prioritetno područje „6.1. Ublažavanje negativnih demografskih trendova i izgradnja poticajnog okruženja za mlade i obitelji“*
 - Strateški cilj „12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima“
 - *Prioritetno područje „12.1. Razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja“.*
- **Posebni cilj 2. ODRŽIVO STANOVANJE** – doprinosi sljedećim elementima NRS2030:
 - Strateški cilj „8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost“
 - *Prioritetno područje „8.1. Zaštita prirodnih resursa i borba protiv klimatskih promjena“*
 - *Prioritetno područje „8.2. Energetska učinkovitost i samodostatnost te tranzicija na čistu energiju“*
 - Strateški cilj „12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima“
 - *Prioritetno područje „12.1. Razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja“.*
- **Posebni cilj 3. PROSTOR U FUNKCIJI STANOVANJA** – doprinosi sljedećim elementima NRS2030:
 - Strateški cilj „3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom“
 - *Prioritetno područje „3.4. Poboljšanje upravljanja državnom imovinom“*
 - Strateški cilj „5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život“
 - *Prioritetno područje „5.4. Socijalna solidarnost i odgovornost“*
 - Strateški cilj „12. Razvoj potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima“
 - *Prioritetno područje „12.1. Razvoj potpomognutih i brdsko-planinskih područja“*
 - Strateški cilj „13. Jačanje regionalne konkurentnosti“, osobito prioritetu provedbe “pametno upravljanje“
 - *Prioritetno područje „13.2. Razvoj pametnih i održivih gradova“ za strateški cilj“.*

Jednako važno, osigurana je učinkovita intervencijska logika Nacionalnog plana, realni i relevantni pokazatelji, kao i učinkovit sustav praćenja i vrednovanja ishoda, rezultata i učinaka Nacionalnog plana.

Zaključno, a nastavno na navedeno, ovaj kriterij vrednovanja je moguće utvrditi tek u provedbi akta strateškog planiranja odnosno tek po provedbi Nacionalnog plana. Međutim, temeljem navedene analize, očekuje se da će provedba Nacionalnog plana doprinijeti ostvarenju nacionalnih razvojnih smjerova Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Posljedično, mogu se očekivati značajne pozitivne planirane i neplanirane te srednjoročne i dugoročne promjene te općenito pozitivan krajnji utjecaj provedbe Nacionalnog plana.

- **KRITERIJ VREDNOVANJA: ODRŽIVOST**
 - **PITANJE ZA VREDNOVANJE:** *Očekuje li se stvarna korist provedbe Nacionalnog plana? Procjenjuje li se vjerojatnost nastavka trajanja pozitivnih učinaka nakon provedbe Nacionalnog plana?*

U konačnici, na temelju svih spomenutih elemenata, uvjeta i kriterija provedbe Nacionalnog plana te uz uvjet kontinuiranog praćenja napretka i upravljanja provedbom Nacionalnog plana, posebice na razini posebnih ciljeva, pokazatelja ishoda te mjera i pokazatelja rezultata, očekuje se stvarna korist provedbe Nacionalnog plana, kao i vjerojatnost da će pozitivni učinci intervencija kroz Nacionalni plan biti trajni i nakon provedbe Nacionalnog plana.

Navedeno se zaključuje i na temelju ispitivanja financijskih, ekonomskih, društvenih i institucionalnih kapaciteta potrebnih za održavanje pozitivnih ishoda i učinaka provedbe Nacionalnog plana. Također vrlo važno, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je uspostavilo učinkovit sustav praćenja provedbe Nacionalnog plana (i izvještavanja). Dodatno, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine će osigurati participativan i partnerski pristup i provedbi Nacionalnog plana, kroz redovite interne sastanke s radnom skupinom i širim krugom dionika. U konačnici, navedeno će se osigurati i redovitim postupcima vrednovanja Nacionalnog plana, koji za svrhu imaju praćenje napretka Nacionalnog plana te pravovremeno ukazivanje na status provedbe svih elemenata Nacionalnog plana, a čime se doprinosi učinkovitom upravljanju i unaprjeđenju provedbe Nacionalnog plana. Konkretno, Planom vrednovanja Nacionalnog plana bit će osigurano kontinuirano vrednovanje Nacionalnog plana, počevši od vrednovanja tijekom izrade, vrednovanja tijekom provedbe te naknadnog vrednovanja Nacionalnog plana.

Zaključno, ovaj kriterij vrednovanja je moguće utvrditi tek u provedbi akta strateškog planiranja odnosno tek po provedbi Nacionalnog plana. Međutim, svim navedenim i vezanim aktivnostima Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Nacionalnog plana osigurava se stvarna korist provedbe Nacionalnog plana, a procjenjuje se i da je vrlo vjerojatan nastavak trajanja pozitivnih učinaka nakon provedbe Nacionalnog plana.

7. ZAKLJUČCI I POUKE POSTUPKA VREDNOVANJA (eng. LESSONS LEARNED)

Zaključci i pouke postupka vrednovanja (eng. lessons learned) donose se u odnosu na primijenjene kriterije vrednovanja, a na temelju analize podataka, nalaza te odgovora na pitanja za vrednovanje, u nastavku:

- Nacionalni plan je usklađen sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, 123/17, 151/2022), Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 37/2023), Pravilnikom o provedbi postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 44/2023), načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem te s pravilima i smjernicama za izradu akata strateškog planiranja. Također je usklađen s relevantnim i hijerarhijski višim aktima strateškog planiranja, na globalnoj, europskoj i nacionalnoj razini.
- Sukladno načelu točnosti i cjelovitosti, Nacionalni plan je za pripremu i izradu koristio pouzdane, provjerljive i usporedive podatke koji se temelje na ishodima prethodnih iskustava, a intervencijska logika je jasna i opravdana.
- Sukladno načelu odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je osiguralo odgovarajuće uvjete i resurse za postizanje željenih ishoda u ostvarenju posebnih ciljeva te će kontinuirano pratiti i analizirati podatke o provedbi i postignute ishode i rezultate, kako bi osiguralo fleksibilnost u djelovanju ako je potrebna prilagodba.
- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je dugoročno usmjereno na održivost te je pripremu Nacionalnog plana utemeljilo na rezultatima i iskustvima iz prethodnih procesa strateškog planiranja, a ciljeve formiralo na način koji je financijski prihvatljiv za održavanje u budućnosti.
- Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je u izradi Nacionalnog plana osiguralo načelo partnerstva i participativnosti, odnosno da glavni dionici, javna uprava, državna tijela, lokalne uprave, strukovni sektor, akademske zajednice, udruge te zainteresirana javnost, u izradi i provedbi Nacionalnog plana kroz sastanke, konzultacije, radionice i savjetovanja sudjeluju participativno i partnerski. Participativni i partnerski pristup planira se osigurati i u provedbi Nacionalnog plana.
- U Nacionalnom planu primijenjeno je i načelo transparentnosti - problemi i izazovi koje Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine nastoji riješiti su jasno obrazloženi i relevantni, a informacije vezane za Nacionalni plan se objavljuju javno sukladno odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, 123/17, 151/2022), Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 37/2023) te Pravilnika o provedbi postupaka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (Narodne novine, 44/2023).
- Posebni ciljevi Nacionalnog plana su jasno definirani i mjerljivi uporabom relevantnih pokazatelja, na način da reflektiraju povezanost s proračunom te predstavljaju okvir za oblikovanje mjera za provedbu Nacionalnog plana. Posebni ciljevi definirani su primjenom SMART metodologije za utvrđivanje ciljeva (engl. *Specific – Measurable – Achievable – Relevant –Time-bound*), vodeći računa da su specifični, mjerljivi, dostižni, relevantni i vremenski određivi. Posebni ciljevi Nacionalnog plana su definirani u skladu s načelima

sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem te razvojnim potencijalima i potrebama korisnika, te postoji opravdanje za provedbu Nacionalnog plana u odnosu na utvrđene razvojne potencijale i potrebe korisnika.

- Sukladno načelu učinkovitosti i djelotvornosti, Nacionalni plan je za posebne ciljeve definirao odgovarajuće pokazatelje ishoda, a očekivani ishodi su razumljivi, procjenjivi i mjerljivi te se očekuje prihvatljiv omjer troškova i koristi u njihovoj provedbi. U slučaju Stambene politike odnosno Nacionalnog plana, u biblioteci pokazatelja ne postoje odgovarajući pokazatelji ishoda koji učinkovito reflektiraju definirane posebne ciljeve Stambene politike. Iz tog razloga, Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine je za potrebe praćenja i vrednovanja izvršenja posebnih ciljeva zadanih u Nacionalnom planu odabralo odgovarajuće pokazatelje ishoda te polazne i ciljne vrijednosti svakog pokazatelja ishoda, na način da doprinose ostvarenju ciljne vrijednosti pokazatelja učinka iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, uvažavajući i druge primjenjive strateške akte te da omogućuju praćenje, izvješćivanje i vrednovanje uspješnosti u postizanju utvrđenog posebnog cilja. Vlastite odabrane pokazatelje je potrebno dostaviti na mišljenje Koordinacijskom tijelu u obliku prijedloga vlastitih pokazatelja koji adekvatno reflektiraju definirane posebne ciljeve, sukladno Uputama za dopunu biblioteke pokazatelja te koristeći Obrazac za nadopunu biblioteke pokazatelja, a kako bi se predloženi pokazatelji uvrstili u biblioteku pokazatelja. Pokazatelji ishoda su u skladu s načelima sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem te relevantni za ostvarenje posebnih ciljeva i intervencijske logike Nacionalnog plana.
- Postoji unutarnja usklađenost Nacionalnog plana, odnosno postoji doprinos Nacionalnog plana provedbi javnih politika i usklađenost Nacionalnog plana s ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Također postoji i vanjska usklađenost Nacionalnog plana, odnosno usklađenost s ostalim aktima strateškog planiranja drugih javnih tijela i njihovim ciljevima iz djelokruga Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i područja stanovanja.
- Primjenom pravila i smjernica strateškog planiranja, čvrste i jasne intervencijske logike i logičke povezanosti te uspostavom i provedbom učinkovitog okvira za praćenje i vrednovanje, može se očekivati ostvarenje posebnih ciljeva i realizacija mjera Nacionalnog plana, postizanja očekivanih rezultata, ishoda i učinaka s planiranim resursima te nastanak planiranih promjena u području stanovanja, odnosno pozitivne posljedice provedbe Nacionalnog plana.
- Očekuje se da će provedba Nacionalnog plana doprinijeti ostvarenju nacionalnih razvojnih smjerova Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. Posljedično, mogu se očekivati značajne pozitivne planirane i neplanirane te srednjoročne i dugoročne promjene te općenito pozitivan krajnji utjecaj provedbe Nacionalnog plana.
- Na temelju svih elemenata, uvjeta i kriterija provedbe Nacionalnog plana te uz uvjet kontinuiranog praćenja napretka i upravljanja provedbom Nacionalnog plana, posebice na razini posebnih ciljeva, pokazatelja ishoda te mjera i pokazatelja rezultata, očekuje se stvarna korist provedbe Nacionalnog plana, kao i vjerojatnost da će pozitivni učinci intervencija kroz Nacionalni plan biti trajni i nakon provedbe Nacionalnog plana. Svim aktivnostima Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine i Nacionalnog plana osigurava se stvarna korist provedbe Nacionalnog plana, a procjenjuje se i da je vrlo vjerojatan nastavak trajanja pozitivnih učinaka nakon provedbe Nacionalnog plana.
- Potrebno je izraditi Akcijski plan za provedbu Nacionalnog plana, sukladno pravilima i smjernicama za izradu akata strateškog planiranja.

8. PREPORUKE

Za poboljšanje kvalitete sadržaja, upravljanja provedbom Nacionalnog plana te daljnjih procesa strateškog planiranja Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, a utemeljeno na zaključcima postupka vrednovanja, proizašle su sljedeće **preporuke**:

- Tehničko-sadržajno unaprjeđenje metodološke usklađenosti sa smjernicama sustava strateškog planiranja ([Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 37/2023\)](#), [Upute za izradu nacionalnih planova i akcijskih planova za provedbu nacionalnih planova](#), [Upute o postupanju za tijela državne uprave](#)) te tehničko-sadržajno usklađivanje svih dijelova teksta i strateških odrednica Nacionalnog plana (posebnih ciljeva, pokazatelja ishoda, mjera, izrada popisa slika i tablica, i slično), a sukladno kriterijima za vrednovanje i odgovorima na pitanja za vrednovanje.
- Dostavljanje vlastitih odabranih pokazatelja ishoda za posebne ciljeve na mišljenje Koordinacijskom tijelu, u obliku prijedloga vlastitih pokazatelja koji adekvatno reflektiraju definirane posebne ciljeve, u skladu s [Uputama za dopunu biblioteke pokazatelja](#) te koristeći [Obrazac za nadopunu biblioteke pokazatelja](#), dostupnog u [Uputama o postupanju za tijela državne uprave](#) Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a kako bi se predloženi pokazatelji uvrstili u biblioteku pokazatelja.
- Detaljna i pomna razrada mjera za provedbu posebnih ciljeva, podijela mjera na reformske mjere i investicijske mjere sukladno Uputama za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana, osiguravanje da su definirane mjere jasno i logički povezane s posebnim ciljevima, a samim time i s vizijom i njezinom analitičkom podlogom, odnosno analizom razvojnih potreba u sektoru stanovanja, definiranje pripadajućih pokazatelja rezultata koji adekvatno reflektiraju definirane mjere Stambene politike, vodeći računa o odgovornostima i nadležnostima za provedbu mjera i planiranim resursima i rokovima izvršenja.
- Unaprjeđenje okvira za praćenje i vrednovanje kroz opis institucionalnog okvira i jasno navođenje načina na koji će se sustavno pratiti rizici u provedbi i osiguravati podaci potrebni za informirano donošenje odluka i učinkovito upravljanje provedbom javne politike, uz izbjegavanje ponavljanja odredbi primjenjivih propisa.
- Izrada tabličnog prikaza Nacionalnog plana, sukladno Uputama za izradu nacionalnog plana i pripadajućeg akcijskog plana, u formi za to predviđenog tabličnog [Obrasca za izradu nacionalnog plana](#) dostupnog u [Uputama o postupanju za tijela državne uprave](#).
- Izrada Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana, sukladno pravilima, smjernicama i uputama za izradu akata strateškog planiranja – u tekstualnom obliku i tabličnom obliku, u formi za to predviđenog tabličnog [Obrasca za izradu akcijskih planova](#) dostupnog u [Uputama o postupanju za tijela državne uprave](#).
- Izrada Plana vrednovanja Nacionalnog plana, kao prilog Odluci o pokretanju postupka prethodnog vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine.
- Lektura konačne verzije Nacionalnog plana.
- Osiguravanje načela partnerstva i participativnosti i u provedbi Nacionalnog plana, odnosno da glavni dionici, javna uprava, državna tijela, lokalne uprave, strukovni sektor, akademske zajednice, udruge te zainteresirana javnost, sudjeluju u provedbi Nacionalnog plana kroz sastanke, konzultacije, radionice i savjetovanja sudjeluju participativno i partnerski, kao jednog od preduvjeta za uspješno ostvarenje posebnih ciljeva i realizacija mjera Nacionalnog plana, postizanja očekivanih rezultata, ishoda i učinaka s planiranim resursima, a samim time i nastanak planiranih promjena u području stanovanja i pozitivnih posljedica provedbe Nacionalnog plana.

- Vođenje računa o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi Nacionalnog plana, odnosno uspostava učinkovitog prikupljanja relevantnih podataka i praćenja pokazatelja odnosno ostvarenja vrijednosti pokazatelja, kako bi se osiguralo liniju zaduženja i odgovornosti za prikupljanje podataka i vrijednosti ostvarenja pokazatelja, resursne i vremenske kapacitete za prikupljanje podataka te praćenje i izvještavanje o pokazateljima, kao i proces redovitog (učestalog) prikupljanja podataka, a kako bi se izbjeglo nedostupnost podataka za referentno razdoblje praćenja, izvještavanja i vrednovanja.
- Uvođenje prakse češćeg praćenja kretanja vrijednosti pokazatelja, jer učestalije praćenje kretanja vrijednosti pokazatelja omogućuje praćenje napretka te unaprijedeno upravljanje, odnosno pravovremeno uočavanje odstupanja od planiranih vrijednosti, a čime se po potrebi omogućuje korekcija i revizija koraka s ciljem ostvarenja zadanih strateških odrednica.
- Angažiranje potrebnih kadrova i jačanje kapaciteta za pomoć u provedbi aktivnosti, u slučaju susretanja s nedostatnim kapacitetima za provedbu i praćenje odnosno izvještavanje o Nacionalnom planu.
- Označavanje aktivnosti u mjerama koje će doprinijeti provedbi horizontalnih načela (minimalno: jednakost spolova, nediskriminacija, održivi razvoj), kako bi se isto moglo pratiti i po potrebi unaprjeđivati.
- Provođenje analize podataka koja bi obuhvatila provjeru primjene horizontalnih načela, a što može biti korisno za buduće programsko razdoblje, za strateško planiranje, ali i za druge aktivnosti.
- Osiguravanje kontinuiteta u provedbi mjera i dobre suradnje na projektima, ali i kapitalizacija kvalitetne suradnje u svrhu razvoja i provedbe novih mjera/projekata te uključenje svih provoditelja mjera koji doprinose realizaciji ciljeva u sustav praćenja provedbe i izvještavanja.
- Uspostavljanje linije/sustava izvještavanja koji će omogućiti izravnu komunikaciju između izvršitelja mjera i osoba zaduženih za praćenje podataka o izvršenju.
- Razmatranje mogućnosti olakšavanja koordinacije velikog broja dionika uključenih u izvještavanje o provedbi Nacionalnog plana, kroz primjenu centraliziranog i/ili informatičkog rješenja koje bi uključivalo parametre zadane strateškim dokumentom i zakonodavnim okvirom.
- Za potrebe budućih aktivnosti izrade strateških dokumenata, stavljanje hiperpoveznica na dokumente i druge izvore informacija i statističkih podataka, a radi lakšeg praćenja i snalaženja.

9. PRILOZI

9.1. Opis i vremenik provedbe postupka vrednovanja te opis korištene metodologije vrednovanja i ograničenja istraživanja

Opis provedbe postupka vrednovanja i korištene metodologije vrednovanja slijedi u nastavku. Sukladno [Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, br. 44/23\)](#), a na temelju [Odluke o pokretanju postupka prethodnog vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine](#) dana 27. kolovoza 2024. godine i pripadajućeg indikativnog Plana vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine koji je potrebno izraditi, Nacionalni plan prolazi kroz sljedeće faze vrednovanja:

1. Vrednovanje tijekom izrade Nacionalnog plana (prethodno vrednovanje), odnosno *ex-ante* vrednovanje – **predmet je i ovog Izvješća o provedbi postupka vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine**
2. Vrednovanje tijekom provedbe Nacionalnog plana (srednjoročno vrednovanje), odnosno *interim* vrednovanje – **planira se provesti tijekom provedbe Nacionalnog plana**
3. Vrednovanje nakon provedbe Nacionalnog plana (naknadno vrednovanje), odnosno *ex-post* vrednovanje – **planira se provesti po završetku provedbe Nacionalnog plana.**

Prethodno vrednovanje odnosno vrednovanje tijekom izrade Nacionalnog plana uključivalo je nekoliko faza i aktivnosti, kako je prikazano u nastavku.

Tablica 3. Vremenik provedbe postupka vrednovanja

FAZE / AKTIVNOSTI	VREMENIK (godina / mjesec)				
	11./2024.				
	Koraci (K)				
	K1	K2	K3	K4	K5
Faza 1. Početna faza					
<i>Definiranje plana i okvira postupka vrednovanja s Naručiteljem</i>					
Faza 2. Pripremno-istraživačka faza					
<i>Priprema istraživanja i analiza</i>					
<i>Izrada metodologije vrednovanja</i>					
<i>Definiranje kriterija za vrednovanje</i>					
<i>Definiranje pitanja za vrednovanje sukladno definiranim kriterijima za vrednovanje</i>					
<i>Prikupljanje relevantnih dokumenata i materijala</i>					
<i>Istraživanje Nacionalnog plana i vezanih materijala i slično, a sve sukladno regulatornom okviru i sustavu strateškog planiranja</i>					
<i>Definiranje kriterija za vrednovanje i pitanja za vrednovanje</i>					
Faza 3. Analitička faza					
<i>Analiza Nacionalnog plana i vezanih materijala prema kriterijima za vrednovanje, a sukladno pitanjima za vrednovanje</i>					
Faza 4. Faza vrednovanja					
<i>Vrednovanje, prosudba i ocjena kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih ishoda i učinaka Nacionalnog plana tijekom izrade</i>					
<i>Izrada nalaza i odgovora na pitanja za vrednovanje</i>					
<i>Izrada zaključaka i pouka postupka vrednovanja (eng. lessons learned)</i>					

Izrada preporuka proizašlih iz nalaza, zaključaka i pouka postupka vrednovanja					
Faza 5. Završna faza:					
Izrada konačne verzije Izvješća o vrednovanju tijekom izrade (prethodnom vrednovanju) Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine					

Tim za vrednovanje je, u skladu sa Zakonom o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 120/2016, 114/2022) i Pravilnikom o provedbi postupaka jednostavne nabave Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine, izvršio isporuku (zaključno sa 26. studenog 2024. godine) Izvješća o provedbi postupka vrednovanja Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine.

Postupak je uključivao prethodno vrednovanje, odnosno prosudbu i ocjenu kvalitete procesa izrade, sadržaja te očekivanih ishoda Nacionalnog plana, a temeljem prikupljenih i zaprimljenih dokumenata i podataka. Predmet te primarni izvori vrednovanja bili su dokumenti dostavljeni elektroničkim putem od strane Naručitelja, a koji su prikazani u Prilogu 9.2.

Metodologija korištena za prethodno vrednovanje tijekom izrade (*ex-ante* vrednovanje), definirana je, usklađena i provedena u skladu sa zakonodavnim okvirom [sustava strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske](#) i relevantnim aktima, odnosno [Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske \(Narodne novine, 123/17, 151/22\)](#), [Uredbom o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 37/23\)](#), [Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, 44/23\)](#) te [Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne \(regionalne\) samouprave \(Narodne novine, br. 44/23\)](#).

Metodologija vrednovanja je također usklađena i s indikativnim Planom vrednovanja te su korištene sljedeće **analitičke (kvalitativne i kvantitativne) metode i tehnike** tijekom provedbe postupka vrednovanja:

▪ **Kvalitativne metode:**

- Analiza podataka prikupljenih na uvodnom sastanku s Naručiteljem
- Istraživanje i analiza Nacionalnog plana i konteksta vrednovanja - stanje i povezanost sa strateškim okvirom, društvene i gospodarske potrebe, ciljne skupine, ključni dionici uključeni u provedbu Nacionalnog plana, intervencijska logika, posebni ciljevi i pokazatelji Nacionalnog plana, financijski okvir i financijske pretpostavke za provedbu Nacionalnog plana
- Istraživanje i analiza prikupljenih dokumenata, materijala i podataka
- Ispitivanje i vrednovanje Nacionalnog plana kroz pitanja za vrednovanje, sukladno kriterijima vrednovanja

▪ **Kvantitativne metode:**

- Analiza, organiziranje, sumiranje i opis posebnih ciljeva, pokazatelja ishoda i mjera.

Ključno ograničenje i nedostatak, odnosno izazov i rizik tijekom primjene odabranog metodološkog pristupa je nedostatak dostupnih aktualnih podataka za analizu stanja stambenog fonda i nepostojanje izrađenih demografskih projekcija, a što je identificirano i kao najveći izazov tijekom izrade Nacionalnog plana.

9.2. *Popis izvora podataka i dokumenata korištenih tijekom provedbe postupka*

Predmet i primarni izvori prethodnog vrednovanja bili su dokumenti dostavljeni elektroničkim putem od strane Naručitelja – Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine:

- dana 6. studenog 2024. godine:
 - *Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine – prijedlog (PDF format)*
- dana 8. studenog 2024. godine:
 - *Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine – prijedlog (Word format)*
- dana 14. studenog 2024. godine:
 - *Odluka o osnivanju i imenovanju Tima za vrednovanje Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine*
 - *Prijedlog odluke o pokretanju postupka izrade Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine – mišljenje Koordinacijskog tijela Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije*
 - *Prijedlog odluke o pokretanju postupka izrade Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine i Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za razdoblje od 2023. do 2024.*

9.3. Podaci o članovima tima za vrednovanje

Sukladno Odluci o osnivanju i imenovanju Tima za vrednovanje Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine od dana 8. studenog 2024. godine, članovi Tima za vrednovanje Nacionalnog plana stambene politike Republike Hrvatske do 2030. godine su sljedeći:

- Vlatka Bilas, Notitia d.o.o., voditelj tima stručnjaka i stručnjak za vrednovanje strateškog akta
- Branko Bogunović, Notitia d.o.o., stručnjak za vrednovanje strateškog akta
- Lana Frković, Notitia d.o.o., stručnjak za vrednovanje strateškog akta.